

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Správa a hospodaření vybraných obcí

Administration and Financial Management of the Selected Municipalities

Student: Zuzana Mošová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Iveta Vrabková, Ph.D.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Zuzana Mošová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Správa a hospodaření vybraných obcí**
Administration and Financial Management of the Selected Municipalities

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Postavení a působnost obcí
 3. Charakteristika a hospodaření vybraných obcí
 4. Zhodnocení správy a hospodaření vybraných obcí
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

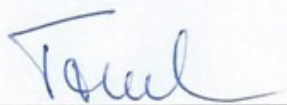
KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-807-2016-655.
PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance. Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. Brno: Muni Press, 2011. 276 s. ISBN 978-80-210-5590-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Iveta Vrabková, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

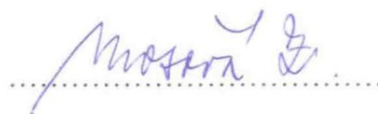

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně a také jsem uvedla všechnu použitou literaturu a jiné zdroje informací.

V Ostravě 6. května 2016

Zuzana Mošová

Na tomto místě bych chtěla velice poděkovat vedoucí bakalářské práce Ing. Ivetě Vrabkové, Ph.D. za její neocenitelné rady, odbornou pomoc, velkou trpělivost a především za vstřícný a nesmírně chápající přístup.

Velmi bych chtěla také poděkovat své rodině, zvláště pak hlavně mému manželovi Zdeňkovi, který mi byl velkou morální oporou a pomocí v době studia, když na sebe převzal mou část rodičovských a rodinných povinností.

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	POSTAVENÍ A PŮSOBNOST OBCÍ.....	9
2.1	Postavení obcí.....	9
2.1.1	Občanství.....	10
2.1.2	Území obce.....	11
2.1.3	Území obce versus katastrální území	12
2.1.4	Územní změny.....	13
2.1.5	Orgány obce	14
2.2	Působnost a úkoly obcí	21
2.2.1	Působnost obcí.....	21
2.2.2	Úkoly obcí	23
2.3	Velikostní kategorie obcí.....	25
2.3.1	Obce s rozšířenou působností.....	25
2.3.2	Obce s pověřeným obecním úřadem	26
2.3.3	Obce základního typu.....	26
3	CHARAKTERISTIKA A HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH OBCÍ.....	29
3.1	Hospodaření obcí	29
3.1.1	Rozpočet.....	29
3.1.2	Přezkum hospodaření obce.....	31
3.1.3	Závěrečný účet	32
3.2	Charakteristika vybraných obcí	32
3.2.1	Obec Chlebičov	34
3.2.2	Obyvatelstvo obce Chlebičova.....	35
3.2.3	Obec Hněvošice.....	36
3.2.4	Obyvatelstvo obce Hněvošice	37
3.2.5	Obec Chuchelná	39
3.2.6	Obyvatelstvo obce Chuchelná.....	40
3.2.7	Shrnutí vybraných statistických údajů	42
4	ZHODNOCENÍ SPRÁVY A HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH OBCÍ.....	43
4.1	Správa vybraných obcí - orgány, výbory, komise a úřady vybraných obcí	43

4.2	Rozbor hospodaření vybraných obcí u zvolených ukazatelů za období 2010 – 2014	46
4.2.1	Výdaje obce Chlebičov	48
4.2.2	Výdaje obce Hněvošice	49
4.2.3	Výdaje obce Chuchelná	50
4.2.4	Porovnání růstu odměn funkcionářů a platů úředníků	52
5	ZÁVĚR	55
	Seznam použité literatury	58
	Seznam zkratk	60
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	61
	Seznam příloh	62
	Přílohy	63

1 ÚVOD

Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, kterými je vykonávána veřejná správa. Prostřednictvím svých orgánů spravují dané území státu, a to buď v samostatné působnosti, pokud se jedná o správu a hospodaření s majetkem obce, zřizování jejich organizačních složek, příspěvkových organizací, či zakládání společností, nebo v přenesené působnosti, jedná-li se o delegování výkonu státní správy.

Cílem této bakalářské práce je porovnání a zhodnocení správy a hospodaření vybraných obcí na základě zvolených ukazatelů v období od roku 2010 do roku 2014.

Pro dosažení tohoto cíle byly použity následující metody. V první řadě to byla metoda rešerše odborné literatury a legislativy pro danou oblast samosprávy, její působnosti a úkolů. Další využitou metodou byla deskriptivní analýza v rámci popisu charakteristik a statistických údajů vybraných samospráv a pro porovnání správy a hospodaření bylo využito metody komparativní analýzy.

Bakalářská práce má 5 kapitol, kdy první je Úvod vymezující elementární oblasti, jimiž se tato práce zabývá, a pátá – poslední je Závěr shrnující skutečnosti, které byly zjištěny.

Druhá kapitola nazvaná Postavení a působnost obcí obsahuje právní vymezení postavení obcí, jejich hlavní činnosti, definiční znaky, orgány obcí. Dále objasňuje druhy působností samospráv, jejich hlavní úkoly a také velikostně kategorizuje obce z hlediska výkonu delegované státní moci.

Třetí kapitola Charakteristika vybraných obcí se zabývá ve své první části vymezením hospodaření obcí na základě finančního plánování včetně schvalovacích procesů a kontrolní činnosti. Druhá část je pak věnována charakteristikám obcí z hlediska statistických údajů zaměřených na území a obyvatelstvo jednotlivých vybraných obcí.

Čtvrtá kapitola pod názvem Zhodnocení správy a hospodaření vybraných obcí je věnována porovnávání rozdílností, nebo naopak shodných vlastností vybraných obcí z hlediska orgánů obcí, počtu zaměstnanců, správních činností, rozborů hospodaření u vybraných ukazatelů druhového a odvětvového třídění příjmů a výdajů.

Tato bakalářská práce byla zpracována na základě současných a relevantních údajů získaných z literatury, právních předpisů a jiných zdrojů. Veškeré tyto zdroje, jichž bylo použito v této bakalářské práci, jsou uvedeny v seznamu použité literatury v závěru této práce.

2 POSTAVENÍ A PŮSOBNOST OBCÍ

2.1 Postavení obcí

Postavení obcí je dáno čl. 99 až 105 Ústavy ČR a dále zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) v § 1 a 2, kde je určeno, že obec je základní územní samosprávné společenství občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je dále veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek a vystupuje svým jménem v právních vztazích. Dále také nese z těchto vztahů vyplývající odpovědnost.

Hlavní činností obce podle zákona je péče o všestranný rozvoj území obce a také o její občany, především se jedná o jejich potřeby. Zároveň musí také chránit veřejný zájem.

To, že existuje samospráva, lze chápat jako implikaci vertikální dělby moci, přičemž je dosaženo decentralizace moci, tedy té státní. Samospráva je zahrnuta do veřejné správy, jejíž součástí je též samospráva státní. Samospráva je dělena na územní a zájmovou, jinak též profesní samosprávu. Ústavně je však garantována pouze a jen územní samospráva.

Právě Ústava ČR definuje územní samosprávné celky, přesněji v čl. 100 odst. 1 uvádí, že se jedná o územní společenství občanů, která mají právo na samosprávu. Dále pak uvádí, že jsou obce tzv. základními územními samosprávnými celky, kdy obec je součástí vyššího samosprávného celku, kterým je kraj¹.

Vymezení územního samosprávného celku je možné na základě základních **znaků obce**, tedy že je územním celkem, dále společenstvím občanů, které má právo na samosprávu, a je veřejnoprávní korporací, jinak též právnickou osobou²

Na tyto definiční znaky lze také pohlížet jako na

- ✓ územní základ obce, tedy vlastní území,
- ✓ osobní základ obce, kdy se jedná o obyvatelstvo,
- ✓ soustavu orgánů, jimiž jedná a uskutečňuje svou vůli,
- ✓ právní základ obce, jako je právní subjektivita (vystupování v právních vztazích svým jménem) a právotvorba (vydávání právních předpisů),

¹ Ústava České republiky čl. 99, čl. 100 odst. 2

² JIRÁSEK, Jiří a kolektiv. *Ústavní základy organizace státu*. (2013)

- ✓ ekonomický základ obce, což je vlastní majetek a hospodaření podle vlastního rozpočtu³.

Obecním symbolům byla v minulosti udělována vysoká významnost, měly jistou vypovídací schopnost. Jestliže obec nemá své historické symboly, mohou jí být uděleny na její žádost předsedou Poslanecké sněmovny. Symboly obce bývají:

- ✓ znak – dříve také erb, kdy se jedná o barevné vyobrazení, zpravidla na štítu, podléhající heraldickým pravidlům představující neměnné znamení právního statutu. Obecní znak může být užíván pouze obecními subjekty, ostatní subjekty tak mohou činit pouze se souhlasem obce,
- ✓ vlajka – nebo také i prapor. Rozdíl je v připevnění k žerdi, kdy prapor bývá připevňován na pevno, kdežto vlajka je připevňována prostřednictvím lana, jehož pomocí je vytažena na vrchol žerdi,
- ✓ razítko – také pečeť, na němž je vyobrazen znak obce, a to uprostřed, přičemž úplný název obce v českém jazyce (nebo také v jazyce národnostní menšiny obce) je uveden po obvodu razítka,
- ✓ jiné symboly – jedná se např. o závěsný odznak, na němž je státní znak a bývá používán při slavnostních okamžicích, jako jsou svatby, vítání občánků apod.⁴

2.1.1 Občanství

Jako jednu z definic občanství uvádí *Průcha (2011, s. 108)* „že pojetím obce jako samosprávného společenství občanů je fakticky založen již výše zmiňovaný tzv. **osobní základ samosprávy obcí**, tvořený, resp. představovaný tzv. **občany obce**, vybavenými příslušnými oprávněními.“ Východiskem těchto oprávnění je ústavněprávní oprávnění podílu občanů na správě věcí veřejných přímo, nebo volbou svých zástupců, zakotvené v Čl. 21 Listiny základních práv a svobod.

Existence obce je podmíněna bydlicím obyvatelstvem, které je personálním znakem dané obce a patří mezi základní prvky. Tito občané mají svá práva přiřknuta legislativním řádem⁵.

Občanem obce je každá fyzická osoba, která má státní občanství České republiky a je přihlášena v obci k trvalému pobytu. Splněním podmínky plnoletosti, v České republice je to věk 18 let, má občan práva, která mu umožňují aktivně se podílet na řízení, tedy správě obce.

³ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

⁵ Tamtéž

Občané splňující tuto podmínku mohou volit zastupitelstvo obce a také být do zastupitelstva zvoleni, rozhodovat hlasováním v místním referendu, sdělovat své názory k projednávaným věcem na zasedání zastupitelstva obce (v jednotě s jednacím řádem), vznášet návrhy či vyjádření k rozpočtu či závěrečnému účtu obce písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně přímo na zasedání zastupitelstva obce, nahlížet do dokumentů vztahujících se k rozpočtu či závěrečnému účtu, usnesení, zápisů ze zasedání zastupitelstva obce nebo usnesení rady. Práva občana může získat i plnoletý cizinec s hlášeným trvalým pobytem v obci na základě ustanovení mezinárodní smlouvy vyhlášené ve Sbírce mezinárodních smluv⁶.

Čestné občanství bývá udělováno zastupitelstvem obce v jeho samostatné působnosti, a to komukoliv. Udělit lze osobě za života či posmrtně. Pravidla udělování a postavení čestného občana může být upraveno rozhodnutím obce, např. obecně závaznou vyhláškou, kterou je upraveno udělování i případné odnětí čestného občanství. Čestné občanství mohou získat cizinci a osoby nemající v obci trvalý pobyt. Toto občanství bývá uděleno za významné zásluhy o vývoj či rozvoj obce nebo činností vztahujících se k obci⁷.

Institut čestného občanství obce umožňuje včlenění čestných občanů do osobního základu samosprávy obce. Je významný především z hlediska společenského a reprezentativního⁸.

2.1.2 Území obce

Zákon o obcích v § 18 uvádí, že každá část území České republiky je součástí území některé obce, není-li stanoveno zvláštním zákonem jinak. Územní členění České republiky je tak odrazem územního postavení každé obce. Toto územní členění upravuje zákon č. 6/1960 Sb., o územním členění státu. Dle tohoto zákona je Česká republika dělena na kraje, kraje na okresy, okresy na obce. Takovéto rozdělení území České republiky je rozdělením do obvodů, přesněji územních obvodů obcí. Opačně je území obcí určováno územím České republiky⁹.

Veškerá území státu, vyjma vojenských újezdů, jsou územími obcí. Území je jedním ze základních znaků každé obce. Velmi často bývá území definováno katastrem obce, přesněji jeho katastrálním územím. Přitom zpravidla u větších obcí není výjimkou, že tyto mají dvě i více katastrálních území. Katastrální území je však pojmem ze státní správy pro oblast

⁶ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

⁸ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

⁹ Tamtéž

geodetickou a kartografickou a nemůže tedy být ztotožňováno se samosprávným územím obce jako takovým¹⁰.

Do územního rozdělení obcí, jak bylo výše popsáno, které jsou součástí území České republiky, nejsou započítávány **vojenské újezdy**. V současnosti má Česká republika čtyři vojenské újezdy, a to Libavá, Březina, Hradiště, Boletice o celkové rozloze 80 333 ha. Počínaje dnem 1. ledna 2016 byl zrušen vojenský újezd Brdy, který byl nejstarším vojenským újezdem na území našeho státu zřízeným již v roce 1927.

Vojenské újezdy byly zřízeny jako zvláštní území k potřebám obrany státu zákonem č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech, ve znění pozdějších předpisů. Nynější právní úprava zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky nově vymezuje také hranice újezdů. Dále zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích uvádí, že veškerý majetek na území újezdu, mimo vneseného, náleží státu a hospodaření s ním přísluší Ministerstvu obrany. Státní správa je na území vojenských újezdů vykovávána újezdním úřadem vojenského újezdu v rozsahu stanoveném zákonem o zajištění obrany České republiky, je tedy zároveň i vojenským orgánem a podléhá Ministerstvu obrany. V čele újezdního úřadu je přednosta, který je vojákem z povolání. Co se týká obyvatelstva, pak obyvatelé žijící na území vojenských újezdů mají jistá omezení na svých právech. Nemohou např. volit zastupitelstvo obce, protože vojenský újezd není obcí, nýbrž územní správní jednotkou. Ostatní volební práva jim již upřena nejsou. Jiná zapojení občanů do věcí veřejných pak probíhají na základě řádných jednání občanských aktiv s přednostou vojenského újezdu, a to zpravidla čtyřikrát do roka. Občanská aktiva sestávají z řad místních občanů v počtu tří až sedmi členů. Navíc jsou uskutečňovány dvakrát do roka veřejné schůze, na kterých bývají občané obeznámeni se skutečnostmi a aktuálními otázkami vojenského újezdu¹¹.

2.1.3 Území obce versus katastrální území

Území obce je tedy nutné považovat za jeden z nejzákladnějších znaků obce jako takové. Avšak území obce není totéž, co katastrální území nebo katastr obce. Tato nejčastější chyba interpretace území obce se též objevuje i v zákonech, např. § 17 odst. 2 zákona o obcích (obecní zřízení). Katastrální území bývá totožné s územím administrativním, především u malých obcí. Ovšem větší obce, města mají katastrálních území zpravidla více. Katastrální

¹⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

¹¹ Ministerstvo vnitra – Neznámý svět vojenských újezdů dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/neznamy-svet-vojenskych-ujezdu-974223.aspx>

území je tedy především spojeno s pojmoslovím v případě geodetické či kartografické oblasti, ne pojícího se na obecní samosprávu¹².

Z výše popsaného vyplývá, že území obcí jsou tvořena jedním či více katastrálními územími. V případě více katastrálních území jde o souvisle a nepřetržitě spojený celek, sousedící alespoň se dvěma územími dvou jiných obcí. Obecní území jedné obce také nemůže být „vlozeno“ do území jiné obce, která by jej tak obklopovala.

2.1.4 Územní změny

Změna území obcí může probíhat vždy mezi obcemi sousedícími a těchto změn lze docílit pouze na základě dohod mezi obcemi, kdy souhlas musí vyslovit zastupitelstva všech zainteresovaných obcí. Dohodě musí předcházet jednání s příslušným katastrálním úřadem, ovšem souhlas tohoto úřadu není podmínkou. Takto uzavřená dohoda nemá dopad na vlastnictví nemovitostí jak samotných obcí, tak ani třetích osob, pokud není v dohodě předem dáno jinak. Změna správního obvodu obce musí být oznámena jak Ministerstvu financí, tak finančnímu úřadu, jenž toho využije u správy daní z nemovitostí. Katastrální úřad provede úpravu změny hranic obce dle změny uvedené v dohodě u daného katastrálního území. Je-li však změna hranic taková, že se týká i hranic krajů, lze toto provést pouze na základě zákona. Ze zákonné moci může být prováděna změna se souhlasem, ale také i bez souhlasu dotčené obce nebo obcí¹³.

Vznik obcí upravuje zákon o obcích č. 128/2000 Sb., v § 18 až 26. Obce tak mohou vznikat sloučením, oddělením části obce, zrušením vojenského újezdu přeměnou na obec, pokud takto nově vzniklá obec není připojena k území jiné existující obce. V současnosti je vznik obce podmíněn vlastním katastrálním územím a počtem nejméně 1 000 obyvatel. Každý z těchto způsobů je možné provést za určitých podmínek.

Sloučení obcí – v právní úpravě zákona o obcích je tato forma vzniku obce upřednostňována, byť nepřímou formou. Je to tím, že jsou nabízeny dvě formy sloučení obcí. První formou je klasické sloučení, kdy původní obce zanikají a jejich sloučením vzniká úplně nová obec. Druhým způsobem je pak připojení obce k jiné obci. Při této formě zaniká pouze připojovaná obec, druhá obec nezaniká, naopak dojde k jejímu rozšíření. Pokud je tedy u některých obcí zvažována možnost sloučení, existuje zde volba integrační formy. V rozhodnutí, zda sloučit, či ne, mohou být také nápomocny výsledky místního referenda. Každopádně změnu lze

¹² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

¹³ Tamtéž

provést pouze k 1. lednu. K tomuto datu zanikají orgány původních obcí a nově vzniklá obec je pod správou správce obce až do doby, než je v nové mimořádné volbě zvoleno nové zastupitelstvo. Členy zastupitelstva se mohou stát občané obou původních obcí¹⁴.

Připojení obce k obci druhé - zaniká zastupitelstvo pouze připojené obce, orgány té druhé obce nadále působí. V tomto případě jsou obyvatelé připojené obce v jakési nevýhodě, protože až do řádných voleb nemohou být členy zastupitelstva obce.

Nově může být zřízena i obec prostřednictvím **zrušení nebo zmenšení vojenského újezdu**. Toto území lze připojit k nějaké již existující obci, či vzniká obec zcela nová. Takováto změna však může být zrealizována pouze na základě zákona a je to jediný případ, kdy takto vzniklá obec nemusí dosáhnout limitu alespoň 1 000 obyvatel.

Oddělení obce – vznik nové obce oddělením je možný pouze za předpokladu samostatného katastrálního území, což vylučuje možnost rozdělení obce s jedním katastrálním územím. Nová obec musí sousedit se dvěma obcemi nebo jednou obcí a cizím státem, musí mít souvislé území a minimálně 1 000 občanů. Zbývající část musí také dosahovat výše zmíněných podmínek¹⁵.

2.1.5 Orgány obce

Vzhledem ke skutečnosti, že je obec veřejnou korporací, může jednat prostřednictvím svých orgánů. Tyto jsou oprávněny jednat ústně či písemně. Povinnost písemného jednání vůči druhé straně není, nestanoví-li tak právní předpis. Jestliže se jedná o běžné jednání s občany, jde v první řadě o jednání ústní, např. pokud starosta odpovídá občanům na jejich dotazy¹⁶.

V některých případech je podmiňována zákonem platnost právního úkonu předcházejícími skutečnostmi, jako je zveřejnění, schválení nebo souhlas příslušného orgánu. V tomto případě bývá listina právního úkonu opatřována doložkou, jež dotvrzuje, že podmínky jsou splněny. Ovšem nesplnění připojení doložky nemá vliv na platnost tohoto právního úkonu. Ale není-li vysloven vlastní souhlas u právního úkonu, jenž vyžaduje schválení zastupitelstvem či radou obce, je tento od počátku neplatný.

Na rozdíl od státu nejsou orgány územní samosprávy tvořeny na principu dělby práce, ale na principu vlády shromáždění. V tomto případě jsou nejvyššímu orgánu ostatní orgány nejen odpovědné ze své činnosti, ale jsou od něj přímo nebo nepřímo odvozeny.

¹⁴ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

¹⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

¹⁶ Tamtéž

Koudelka¹⁷ pohlíží na orgány obcí „dle

1. jejich složení:

- a. kolegiální, složení z více osob – zastupitelstvo, rada, výbory, komise rady,
- b. individuální, tvořené jedincem – starosta.

2. demokratické legitimacy:

- a. přímo volené občany – zastupitelstvo,
- b. volené zastupitelstvem – rada, starosta, výbory,
- c. ustanovené jinak – komise, zvláštní orgány obce.

3. právního základu:

- a. prvotně ústavně zakotvené – zastupitelstvo obce,
- b. prvotně zákonně zakotvené – ostatní orgány v obci, včetně zastupitelstva městské části. “

Zastupitelstvo obce jako nejvyšší samosprávný orgán, jenž je ústavně zakotven, je zastupitelský sbor obce. Ústava ustanovuje název, název jeho členů, délku funkčního období a také tvorbu práva. Tento orgán je volen obyvateli obce, staršími 18 let, na období 4 let poměrným systémem volebního práva. Volby jsou konané na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, a to tajným hlasováním. Platná právní úprava stanovuje, s ohledem na počet obyvatel v obci, počet členů zastupitelstva obce v rozmezí 5 až 55 členů (viz Tab. č. 2.1). Mandát vzniká tedy zvolením, a to ukončením hlasování. Slib člena zastupitelstva je skládán na prvním, tzv. ustavujícím zasedání zastupitelstva obce, které se koná do 15 dnů po vyhlášení volebních výsledků na základě svolání dosavadního starosty, nebo osoby, která plní jeho úkoly. Tomuto ustavujícímu zasedání předsedá nejstarší člen zvoleného zastupitelstva, ovšem jen do doby, než je zvolen starosta nebo místostarosta. Na ustavujícím zasedání bývá volen tedy starosta, místostarosta a případně radní. Neslučitelná je funkce člena zastupitelstva s funkcemi zaměstnance zařazeného do obecního úřadu, státního zaměstnance finančního úřadu s působností tohoto úřadu na území dané obce apod.

Právem člena zastupitelstva, plynoucím z jeho funkce, je předkládat návrhy zastupitelstvu a jiným orgánům obce, jichž je členem, dotazovat se, dále připomínat a podávat náměty na radu obce i jednotlivě na členy rady, výbory a vedoucí pracovníky organizačních složek obce, též na statutární orgány u právnických osob zřízených obcí. Nejzákladnější **povinností člena zastupitelstva** je zúčastňování se zasedání zastupitelstva obce, příp. jiných orgánů

¹⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007, s. 169)

obce, kterých je členem, plnění úkolů jemu uložených, hájení zájmů občanů obce. V případě zjištění střetu zájmu ve věci rozhodování či projednávání je povinností zastupitele toto oznámit před zahájením jednání orgánů obce. Zastupitelstvo obce není oprávněno přenést pravomoci zákonem mu svěřené na jiné orgány obce¹⁸.

Tab. 2.1 Velikost obce pro stanovení počtu členů zastupitelstva obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva obce
do 500	5 až 15
od 501 do 3 000	7 až 15
od 3 001 do 10 000	11 až 25
od 10 001 do 50 000	15 až 35
od 50 001 do 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 68, vlastní zpracování

Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce. Tyto zastupitelstvu předkládají návrhy, stanoviska a jsou mu odpovědny. Členové nemohou bez pověření výboru jednat samostatně, jelikož tyto jsou kolektivními orgány.

Výbory, které dle zákonné normy musí být zřízeny vždy, jsou:

- ✓ finanční – provádí kontrolu hospodaření s majetkem obce a finančními prostředky,
- ✓ kontrolní – kontroluje, zda jsou plněna usnesení zastupitelstva a rady, dodržovány právní předpisy ostatními výbory a obecním úřadem při výkonu samostatné působnosti,
- ✓ pro národnostní menšiny – jestliže v obci žije alespoň 10% občanů jiné národnosti dle posledního sčítání lidu¹⁹.

Rada obce, též výkonný orgán obce v samostatné působnosti, je odpovědna zastupitelstvu obce. Zákon o obecním zřízení přesně vymezuje práva rozhodování rady obce. Rada obce není oprávněna rozhodovat v oblasti přenesené působnosti, vyjma případů jasně stanovených zákonem.

Počet členů v radě je lichý, dolní hranice je pět členů, nejvýše pak členů jedenáct. Celkově nesmí být překročena jedna třetina členů zastupitelstva dané obce. Radu tvoří starosta,

¹⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

¹⁹ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

místostarosta i místostarostové a volení radní z členů zastupitelstva dané obce. Rada nemůže být zvolena v obcích, kde počet členů zastupitelstva nedosahuje patnácti členů. V případě, že tedy rada není zvolena, vykonává některé její pravomoci, dle dikce zákona o obecním zřízení v § 99, starosta obce.

Radu svolává starosta obce a její jednání je neveřejné – na rozdíl od veřejných zasedání zastupitelstva obce. Obsah zápisu ze zasedání rady obce podléhá právu na svobodný přístup k informacím, pokud však zápis obsahuje věci podléhající zákazu zveřejnění, jsou zastupitelé toto povinni respektovat, a je to také důvod odmítnutí podání informace třetím osobám, např. jedná-li se o rozhodnutí rady v případě podmínek veřejné obchodní soutěže před jejich zákonným zveřejněním v Obchodním věstníku²⁰.

Komise zřizuje rada obce jako poradní a iniciativní orgány. Komise také radě předkládá své náměty a stanoviska. V případě, že je komisi svěřen výkon části přenesené působnosti, pak je tato výkonným orgánem obce. Jako zvláštní orgán obce bývá zřizována přestupková komise, jež má nejméně tři členy a projednává přestupky vztahující se příslušně k obci. V jejím čele musí být osoba s právnickým vzděláním či osoba se zkouškou zvláštní odborné způsobilosti pro danou agendu²¹.

Funkce starosty je specifikována zákonem o obcích v § 103 až 108. Dle dikce tohoto zákona je spojená se zastupováním obce navenek. Zastupitelstvo volí starostu ze svých členů, taktéž je tomu i v případě místostarosty. Oba jsou ze své funkce a činnosti odpovědni zastupitelstvu. Povinnosti starosty plynoucí z jeho postavení, již výše zmiňovaného zastupování obce navenek, jsou reprezentace a plnění úkolů stanovených zákonem o obcích. Jestliže se jedná o úkony podléhající předchozímu schválení zastupitelstvem či radou obce, může tak činit jen a pouze po tomto schválení. V opačném případě jsou tyto od počátku neplatné.

Mezi činnostmi danými starostovi zákonem o obcích jsou:

- a) jmenování a odvolání (se souhlasem ředitele krajského úřadu) tajemníka obecního úřadu, a to dle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících, včetně stanovení platu,
- b) nestanoví-li zastupitelstvo jinak
 - ✓ odpovídá za včasné objednání přezkumu hospodaření obce za uplynulý rok,
 - ✓ plní úkoly zaměstnavatele v případě, že není zřízena funkce tajemníka obecního úřadu,

²⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

²¹ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

- ✓ může svěřit část výkonu přenesené působnosti komisi rady,
 - ✓ může požádat o spolupráci Policii České republiky,
 - ✓ je odpovědný za informovanost veřejnosti o obecní činnosti,
 - ✓ v obcích, kde není tajemník obecního úřadu, zabezpečuje výkon přenesené působnosti,
 - ✓ na základě zmocnění radou obce rozhoduje o věcech v samostatné působnosti,
 - ✓ organizuje volby, záchranné a likvidační práce, atd.
- c) svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady, podepisuje zároveň s ověřovateli zápisy z těchto jednání, podepisuje spolu s místostarostou obecní právní předpisy,
- d) pro výkon přenesené působnosti zřizuje zvláštní orgány obce, dále jmenuje a odvolává jejich členy,
- e) má oprávnění nosit závěsný odznak, jež tvoří velký státní znak s textem Česká republika po jeho obvodu²²

a další činnosti dány zákonem či ustanoveními zastupitelstva obce.

Místostarosta je ten, kdo na základě zákonné úpravy zákona o obcích²³ zastupuje starostu. Zastupitelstvo může zvolit místostarostů více s tím, že jim jmenovitě svěří zabezpečování přesně daných úkolů v samostatné působnosti. Zároveň je nutno určit tzv. prvního místostarostu, jenž zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti, jedná a rozhoduje ve věcech, které jsou svěřeny starostovi²⁴. Ze své činnosti v samostatné působnosti je primárně odpovědný zastupitelstvu obce, ne starostovi. Místostarosta nemůže být starostou odvolán, ten také nerozhoduje samostatně o místostarostově odměně. V případě přenesené působnosti je však starosta v postavení nadřízeného zaměstnancům zařazených do obecního úřadu, tedy i vůči místostarostovi²⁵.

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou (místostarosty), tajemníkem úřadu a zaměstnanci obce zařazenými do obecního úřadu²⁶.

Jestliže je obec tak malá, že nemá žádné zaměstnance, pak i v tomto případě je zajištěna existence obecního úřadu v osobě starosty a místostarosty (místostarostů). Obecní úřad sídlí na území obce a na jeho adresu jsou písemnosti doručovány, pokud není obcí oznámena jiná adresa pro doručování.

²² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 108

²³ Tamtéž, § 104

²⁴ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

²⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

²⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 109

Obecní úřad lze členit na odbory a v nich na oddělení. Jednou ze zásadních věcí spadajících do činnosti obecního úřadu je zřízení úřední desky na místě, které je přístupno 7 dní v týdnu po 24 hodin denně. Nejedná se však jen o tzv. listinnou podobu (fyzickou formu), nejčastěji umístěnou v blízkosti budovy obecního úřadu, ale také o podobu virtuální, tedy umožňující dálkový přístup. Tato forma bývá umístěna na oficiálních webových stránkách obce. Nemá-li obec své stránky, pak pro tento případ platí povinnost obce uzavřít veřejnoprávní smlouvu s obcí s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu má obec sídlo. Nelze-li tuto smlouvu uzavřít, pak krajský úřad rozhodne, že pro daný obecní úřad bude zveřejňování obsahu úřední desky zajištěno pověřeným úřadem, do jehož obvodu zmiňovaná obec patří. Mezi dalšími povinnostmi obecního úřadu je také zpřístupňování nahlížení do Sbírky zákonů, zajišťování Věstníku právních předpisů kraje a založení kroniky obce²⁷.

Tajemník obecního úřadu je jmenován starostou obce se souhlasem ředitele krajského úřadu. Bez udělení souhlasu je jmenování neplatné. Starostou obce je také stanoven tajemníkův plat, a to podle právních předpisů o platech zaměstnanců ve veřejné správě.

Tajemník odpovídá za plnění úkolů obecního úřadu přímo starostovi, který stojí v čele obecního úřadu. Jestliže není zřízena funkce tajemníka, povinnost plnění jeho úkolů přechází na starostu. Dále je tajemník účasten zasedání zastupitelstva obce i schůzí obecní rady, kdy v obou případech má poradní hlas. Tajemníku obce je zakázáno vykonávat funkce v politických stranách a v politických hnutích.

Mezi povinnosti tajemníka taxativně vymezené zákonem patří:

- ✓ zajištění výkonu přenesené působnosti,
- ✓ vykonávání úkolů uložených zastupitelstvem obce, radou či starostou obce
- ✓ plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele, včetně stanovování platů zaměstnancům zařazeným do OÚ,
- ✓ vydává interní předpisy jako spisový řád, skartační řád, pracovní řád a další směrnice platné pro OÚ, jestliže tyto nevydává rada obce²⁸.

Zaměstnance zařazené do obecního úřadu, zkráceně nazývané úředníky obce, upravuje právní řešení zákona č. 312/2002 Sb., o úřednicích samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. Úředníkem je zaměstnanec ÚSC, který má podíl na správních činnostech a je zařazen do obecního úřadu. Pokud zákon o úřednicích nestanovuje jinak, pak

²⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

²⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 103 odst. 3 a § 110

na pracovněprávní vztahy úředníků samosprávných celků se vztahuje Zákoník práce, mimo zaměstnance ÚSC zařazené do jejich organizačních složek nebo jiných zvláštních orgánů, zaměstnance výhradně pro pomocné, servisní či manuální práce, nebo těch, kdo tyto práce řídí.

Pracovní poměr je s úředníkem uzavírán na dobu neurčitou, pokud se nejedná o zástup za mateřskou nebo rodičovskou dovolenou, při delší pracovní neschopnosti, výkonu civilní či vojenské služby nebo výkonu veřejné funkce. V těchto případech je pracovní poměr uzavírán na dobu určitou. Úředníci jsou povinni se vzdělávat a tím prohlubovat svou kvalifikaci, a to účastí na vstupním vzdělávání, průběžném vzdělávání, přípravě a ověření zkoušky ze zvláštní odborné způsobilosti – jestliže se nevztahují na úředníka dílčí výjimky²⁹.

V případě **zvláštních orgánů obce** jsou na základě zákona o obcích³⁰ tyto zřizovány starostou obce v mezích stanovených zákonem o obcích v oblasti výkonu přenesené působnosti a zvláštními zákony pro výkon státní správy pro správní obvod obce s rozšířenou působností. V čele zvláštního orgánu obce je osoba, která má zvláštní odbornou způsobilost pro oblast přenesené působnosti, pro niž byl zvláštní orgán zřízen³¹. Mezi zvláštní orgány obce jsou zařazovány nejčastěji přestupková komise, krizový štáb či povodňová komise – v jejím případě se jedná o povinný orgán pouze u obcí s rozšířenou působností, u ostatních obcí je tento dobrovolný orgán zřizován radou obce.

V náplni přestupkové komise je projednávání přestupků příslušejících dané obci. V čele komise může být pouze osoba se vzděláním právnického zaměření, či má zkoušku ZOZ pro danou problematiku.

Od roku 2003 je to pak i obecní policie, dříve fungující jako organizační složka obce. Obecní policie je zřizována zastupitelstvem obce na základě zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii a OZV. Náplní práce obecní policie je zajišťování veřejného pořádku v obci. Obecní policie je řízena starostou obce, není-li určeno jinak na základě rozhodnutí zastupitelstva obce, kdy toto určí řízením dalšího člena zastupitelstva obce³².

²⁹ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

³⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 106 odst. 1

³¹ Tamtéž, § 106 odst. 2.

³² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

Obce s rozšířenou působností (dále ORP) také zřizují komise pro sociálně – právní ochranu dětí. Členy komise jsou jmenováni zastupitelé obce, fyzické osoby – zejména pedagogičtí pracovníci, psychologové či zástupci zdravotnických pracovníků, církví apod.³³

2.2 Působnost a úkoly obcí

2.2.1 Působnost obcí

Koudelka³⁴ udává, „že působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů (věcná působnost), na určitém území (prostorová, místní či též územní působnost) a v určitém okruhu osob (osobní působnost) a v určitém čase (časová působnost).“

Obdobně Průcha³⁵ uvádí, „že se tím obecně řečeno rozumí právně vymezený okruh společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, v nichž obec realizuje svou pravomoc. Pravomocí obce se potom rozumí souhrn oprávnění, jež jsou obci uloženy, pro potřeby plnění úkolů obce.“

Dále Jirásek³⁶ říká, „že z hlediska ústavního práva je podstatné vymezení působností obcí a krajů, zejména ve vztahu k možné normotvorbě. Hovoříme-li o samosprávě obcí a krajů, půjde v praxi o výkon tzv. samostatné působnosti. Rozsah působnosti samosprávy nestanoví Ústava sama, nýbrž její vymezení je až věcí zákonodárce. Vedle toho však stát využívá existence samosprávných celků k tomu, aby s jejich pomocí vykonával na příslušném území též státní správu. Pro efektivní fungování státu je výhodnější část státní správy svěřit samosprávným celkům, než na daném území zřizovat paralelní strukturu státních orgánů.“

Působnost obcí lze rozdělit do 3 oblastí:

- ✓ věcná působnost
- ✓ územní působnost
- ✓ osobní působnost

Věcná působnost (samostatná, přenesená) představuje oblast společenských vztahů v oblasti veřejné správy (dále VS), kdy tato je spravována daným subjektem VS. Věcná působnost je realizována buď jako samospráva, v případě samostatné působnosti, tak také

³³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. (2008)

³⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007, str. 122)

³⁵ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011, str. 81)

³⁶ JIRÁSEK, Jiří a kolektiv. *Ústavní základy organizace státu*. (2013, s. 340)

jako přenesená státní správa na obec, jedná-li se o přenesenou působnost. V případě přenesené působnosti obec činí jen to, co je na ni z oblasti státní správy převedeno zákonem, a to doslovně. Samostatná působnost je v právních předpisech vymezena volně, kdy se jedná o demonstrativní výčet.

Samostatná působnost je správa záležitostí v zájmu obce a jejích občanů. Do výčtu činností v samostatné působnosti patří např.:

- ✓ hospodaření obce, které musí být hospodárné a účelné, být dobrým hospodářem v oblasti ochrany svého majetku, který je obecním nebo veřejným majetkem,
- ✓ sestavování rozpočtu obce (finančního plánu na kalendářní rok), zjišťování finančních možností, rozhodování o využití finančních prostředků z hlediska funkce alokační, distribuční nebo stabilizační,
- ✓ sestavování rozpočtového výhledu na období 2-5 let po roce, na který byl rozpočet sestaven,
- ✓ sestavení závěrečného účtu obsahujícího údaje o plnění rozpočtu, vyúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtu krajů a státních fondů, zprávu o přezkumu hospodaření, zhodnocení hospodaření obcí zřízených nebo založených právnických osob,
- ✓ zajištění přezkoumání hospodaření obce, přičemž je zcela v kompetenci obce, zda bude přezkum proveden auditorem vedeným ve veřejné listině v seznamu auditorů u Komory auditorů, nebo krajským úřadem v rámci přenesené působnosti,
- ✓ vydávání obecně závazných vyhlášek,
- ✓ návrhy změn katastrálních území uvnitř obce,
- ✓ zřizování některých typů vzdělávacích zařízení,
- ✓ vybírání místních poplatků, taxativně vyjmenovaných v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, a další činnosti³⁷.

Přenesená působnost je výkon státní správy prostřednictvím obcí. Jedná se o nepřímou realizaci výkonu státní správy. Výkon přenesené působnosti je povinností obce a je nutné jeho řádné zabezpečení. Za tento výkon je obec odpovědná státu. Přesunutí přenesené působnosti může být provedeno na základě veřejnoprávní smlouvy mezi obcemi, delegací z obce na obec nebo rozhodnutím krajského úřadu. Pro výkon přenesené působnosti jsou obce rozděleny do skupin:

³⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

- I. skupina jsou všechny obce území České republiky, tzv. jedničkové obce,
- II. skupina jsou obce s pověřeným obecním úřadem, které jsou i obcemi se stavebním a matričním úřadem, tzv. dvojkové obce,
- III. skupina jsou statutární města, Brno se zvláštní přenesenou působností (věci státní správy se zahraničními prvky), Praha s působností kraje, tzv. trojkové obce. Tyto obce mají obecní úřad s rozšířenou působností³⁸.

Územní působností je rozuměna prostorová či místní působnost, jedná se o administrativní teritorium obce. Toto administrativní teritorium neznamena totéž co katastrální území, nemusí být velikostně stejné. Zvláště u větších obcí a měst bývá více katastrálních území, přitom se jedná o jedno administrativní teritorium. Navíc v přenesené působnosti bývají v obcích prováděny úkony nejen pro své území, ale také v rozsahu pověření výkonu přenesené státní správy i pro území sousedních obcí.

V případě **osobní působnosti** se jedná o působení vůči dalším veřejnoprávním korporacím, a to tehdy, patří-li část majetku na jejím území jiné obci nebo státu. Např. se jedná o vlastnictví nemovitosti jinou obcí na území dané obce, provozovna sloužící k hospodářské činnosti dané obce umístěná na území jiné obce, výkon působnosti obecního živnostenského úřadu pro jinou obec, jež je zároveň i živnostníkem³⁹.

2.2.2 Úkoly obcí

Účelem veřejné správy a zároveň kritériem jejího hodnocení je plnění úkolů. Jsou to úkoly s centrálním bodem pozornosti celé společnosti státu či regionu apod. Úkoly jsou zaměřeny na dlouhodobé cíle ve veřejném zájmu. Hendrych⁴⁰ uvádí, „že činnost veřejné správy je *souhrnný název zejména pro úkoly, které má veřejná správa plnit, formy, ve kterých je veřejná správa vykonávána, pravidla jednání, jimiž je vázána při svém rozhodování, kontrolní činnosti, hospodaření s majetkem a financování. Jde o činnost, která se řídí určitými pevně stanovenými pravidly. Proměny úkolů v obsahu a počtu vyznačují činnost veřejné správy jako dynamickou, vyvolávající neustálé změny v systému veřejné správy, které označujeme jako reformy nebo modernizace. Protože se činnost veřejné správy řídí pevně stanovenými pravidly, musí být reformní nebo modernizační kroky promítnuty do těchto pravidel. Jako příklad možno uvést správní řízení, jehož pravidla jsou obsažena ve správním řádu. Pokud je*

³⁸ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

³⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. (2007)

⁴⁰ HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní věda: Teorie veřejné správy*. (2014, s. 70)

takový předpis zastaralý a neodpovídá současným zásadám moderního právního procesu, musí být reformován, tj. novelizován, nebo nahrazen novým správním řádem.“

Prvořadým úkolem obce jako takové je pečovat o blaho svých občanů. Obec má pak tedy zajišťovat především služby, u kterých není možné jejich splnění např. subjekty z oblasti soukromé sféry. Tyto služby mohou být poskytovány buď přímo obcí, nebo obec poskytování těchto služeb zajišťuje či koordinuje. Rozsah úkolů je různorodý. Některé z nich vyžadují k plnění prostředky typu příkazů, zákazů, oprávnění apod. Orgány obce tak mohou samy, na základě zmocnění v Ústavě ČR čl. 104 odst. 3, vydávat vlastní **právní předpisy**. Jak uvádí Jirásek⁴¹ „jde o obecné ústavní zmocnění pro zastupitelstva obcí i krajů k vlastní normotvorbě bez potřeby dalšího zmocnění v zákoně, tedy o přímé ústavní zmocnění k původní normotvorbě, které je obdobné jako ústavní zmocnění Parlamentu k vydávání zákonů. Stejnou právní sílu jako zákony však obecně závazné vyhlášky nemají.“

Nejrozšířenějšími, v případě samostatné působnosti, jsou **obecně závazné vyhlášky** (dále jen OZV). Těmito pak jsou např. ukládány povinnosti, jak je uvedeno v zákoně o obcích⁴², pro zabezpečení veřejného pořádku, pořádání, průběh a ukončení sportovních a kulturních akcí, zajištění čistoty ulic a veřejných prostranství, ochrana životního prostředí, užívání zařízení obce atd. O vydávání OZV rozhoduje zastupitelstvo obce, přičemž je vázáno zákony státu. Je nemožné, aby byla OZV vydána mimo platné právní předpisy České republiky. Aby byla OZV vyhlášena, je podmínkou její předchozí schválení na zastupitelstvu obce. Poté dojde k její publikaci na úřední desce, „fyzické“ i elektronické, po dobu 15 dnů, tím je naplněna podmínka jejího zveřejnění. Po uplynutí této doby OZV nabývá své účinnosti. Ve zvlášť naléhavých případech může být OZV účinná prvním dne jejího vyhlášení. Tento způsob je využíván např. v době živelních pohrom.

Dalším typem právního předpisu, uplatňovaného v samostatné působnosti, jsou **vnitřní předpisy** vydávány organizační jednotkou, tedy úřadem, pro potřebu stanovení pravidel pro řádné a účinné fungování této jednotky. Obsahem těchto předpisů je tedy stanovení pracovních postupů, informačních toků, organizačního řádu, jednacího řádu, spisového řádu atd. Tyto předpisy však nejsou závaznými pro občany obce, pouze pro úřad a jeho zaměstnance.

V přenesené působnosti při výkonu státní správy jsou obce zmocněny Ústavou ČR v čl. 79 odst. 3, vydávat **nařízení obce**. Jedná se o konkretizaci zákonů v daném místě. Z toho

⁴¹ JIRÁSEK, Jiří a kolektiv. *Ústavní základy organizace státu*. (2013, s. 342)

⁴² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 10 až 12.

vyplývá, že pro vydání nařízení obce je nutné konkrétně vymezené zmocnění speciálním zákonem. Jako příklad může být uvedeno nařízení, kterým se upravuje v obci tržní řád, který vychází ze zákona o živnostenském podnikání⁴³. Vyhlášení nařízení je obdobné jako u vyhlášení OZV.

Jiným typem předpisu je **správní akt**. Jeho vydávání se řídí také pravidly přenesené působnosti, ale v oblasti správního řízení. Tímto řízením dochází k řešení právních poměrů jmenovitě určených osob. Mezi tyto správní akty lze zařadit rozhodnutí, stavební povolení, příkaz, povolení, usnesení apod.

2.3 Velikostní kategorie obcí

Území celého státu je příliš rozsáhlé pro efektivní řízení a spravování. Je nezbytné, aby území bylo rozděleno, a tím se tak dosáhlo efektivnější správy. Cílem je tedy decentralizace a dekoncentrace veřejné správy formou přenesené působnosti. Jak uvádí Průcha⁴⁴ „*je tzv. přenesená působnost obcí vykonávána obcemi „na objednávku“ státu, v jeho prospěch a podle jeho pokynů. Obce jsou nyní, a to výslovně pro potřeby diferenciací při výkonu státní správy (resp. přenesené působnosti, rozděleny do tří kategorií, a to na tzv. běžné, resp. s „běžnými“ obecními úřady, dále na obce s pověřenými obecními úřady a dále na obce s rozšířenou působností.*“

Takto rozdělené obce jsou správními obvody - jednotkami, pro lepší přehlednost následovně očíslovány:

- ✓ obce s rozšířenou působností uvedené ve sloupci III. obce
- ✓ obce s pověřeným obecním úřadem ve sloupci II. obce
- ✓ obce základní ve sloupci I. obce

Podrobný přehled počtu správních jednotek podle krajů udává tabulka 2.2 a také graf – Obr. 2.1.

2.3.1 Obce s rozšířenou působností

Obce s rozšířenou působností, též obce III. stupně, ztělesňují mezičlánek pro přenesenou působnost mezi krajskými a obecními úřady, protože prakticky převzaly většinu působností po zrušených okresních úřadech. Jsou tak pilíři výkonu státní správy. Tyto obce působí jak

⁴³ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, § 18 odst. 1 a odst. 3.

⁴⁴ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011, s. 89 až 90)

ve svém základním správním obvodu, tak vykonávají správní činnosti pro další obce spadající do jejich okolí. Správní obvody těchto obcí jsou vyměřeny vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. Celkem má ČR 205 obcí s rozšířenou působností⁴⁵.

Obce s rozšířenou působností vykonávají především evidenci obyvatel, živnostenská oprávnění, vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských a technických průkazů, sociálně-právní ochranu dětí, výplatu sociálních dávek, dopravu a silniční hospodaření, ochranu životního prostředí, odpadové hospodářství atd. Zpracovávají také informační výstupy pro obce nižších typů⁴⁶.

2.3.2 Obce s pověřeným obecním úřadem

Úřady obcí s pověřeným obecním úřadem jsou relativně jednoduše organizačně strukturované, vykonávají daný objem agend v přenesené působnosti.

Obce s pověřeným obecním úřadem rozhodují především ve správním řízení o právech a právech stanovených povinnostech fyzických a právnických osob v prvním stupni. Jejich správní činností je, mimo jiné, působnost v oblasti matričního úřadu a stavebního úřadu. V České republice je 388 obcí s pověřeným obecním úřadem⁴⁷.

2.3.3 Obce základního typu

Obcemi základního typu jsou všechny obce na území ČR, tedy 6 253 k 31.12.2014. Taková obec může být i bez zaměstnanců, nebo má jen malý úřad s řádově jednotkovým počtem zaměstnanců. V některých případech nemusí být ani starosta ve své funkci uvolněný.

Obce základního typu nejčastěji vykonávají přenesenou působnost v oblasti vidimace a legalizace, Czech Pointu, větší obce mohou pak ještě na základě zvláštních zákonů vykonávat matriční a stavební agendu⁴⁸.

⁴⁵ Ministerstvo vnitra ČR – Barometr čerpání obcí s rozšířenou působností v ČR dostupné z <http://www.osf-mvcr.cz/barometr-cerpani>

⁴⁶ Moravskoslezský kraj – Seznam obcí dostupné z http://www.msk.cz/verejna_sprava/obce.html

⁴⁷ Správa základních registrů - Dopady spuštění základních registrů na subjekty územní samosprávy dostupné z http://www.szrcr.cz/uploads/Dokumenty/Analyza_Cortis/anal_dzr_v1_p4_obec.pdf

⁴⁸ Správa základních registrů - Dopady spuštění základních registrů na subjekty územní samosprávy dostupné z http://www.szrcr.cz/uploads/Dokumenty/Analyza_Cortis/anal_dzr_v1_p4_obec.pdf

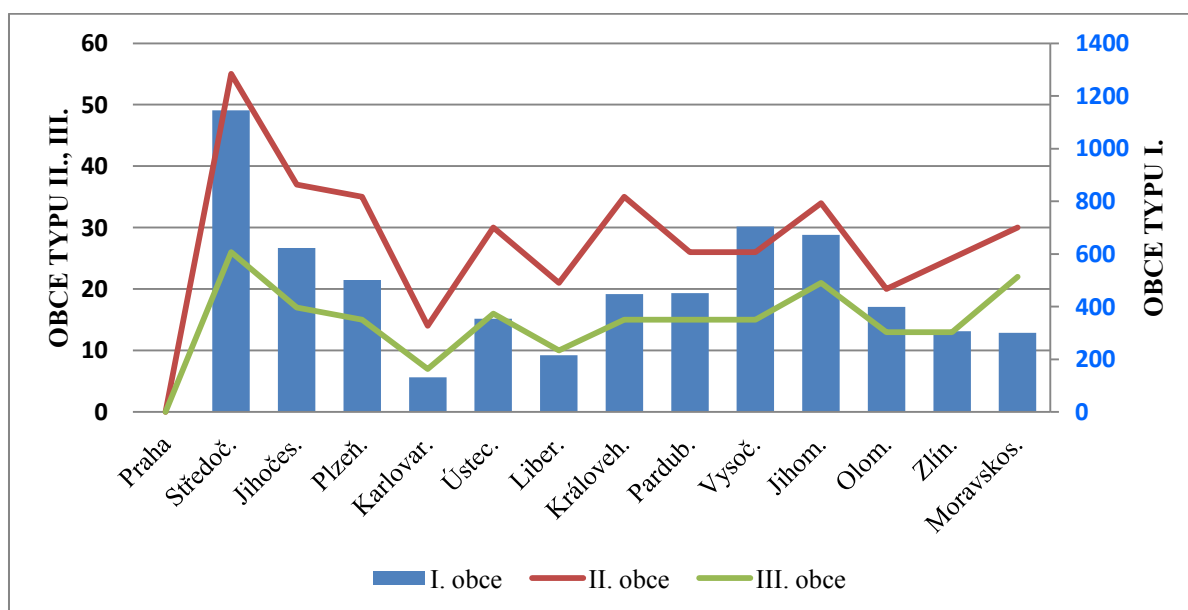
Tabulka 2.2 - Počty správních jednotek a obyvatel k 31.12.2014

Území (kraje)	III. obce	II. obce	I. obce	Počet obyvatel
Česká republika	205	388	6 253*	10 538 275
Praha hl. město	-	-	1	1 259 079
Středočeský	26	55	1 145	1 315 299
Jihočeský	17	37	623	637 300
Plzeňský	15	35	501	575 123
Karlovarský	7	14	132	299 293
Ústecký	16	30	354	823 972
Liberecký	10	21	215	438 851
Královehradecký	15	35	448	551 590
Pardubický	15	26	451	516 372
Vysočina	15	26	704	509 895
Jihomoravský	21	34	673	1 172 853
Olomoucký	13	20	399	635 711
Zlínský	13	25	307	585 261
Moravskoslezský	22	30	300	1 217 676

Zdroj: Český statistický úřad 2015, Počty územních jednotek – územní srovnání; vlastní zpracování

- * Správný počet obcí I. typu, tedy se základním rozsahem přenesené působnosti, je 5 660 obcí. Je to z toho důvodu, z pohledu Ministerstva vnitra, že obce II. a III. typu se širším rozsahem přenesené působnosti jsou zároveň také nositeli základního typu přenesené působnosti.

Obr. 2.1 Počty obcí podle míry přenesené působnosti k 31.12.2014

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Jak bylo v předešlých kapitolách zmíněno, území České republiky je rozděleno mimo jiné i na kraje. Celkem je na území ČR 14 krajů, přičemž v jednom případě se nejedná o kraj jako takový, ale jde o hlavní město Prahu, které byl zákonem přidělen statut kraje. Tabulka 2.3 vypovídá o počtech obcí v jednotlivých krajích, procentuálním podílu krajů na celkové rozloze ČR a také o zalidněnosti obyvatelstvem.

Největší zalidněnost v průměrném počtu obyvatel na obec vykazuje Moravskoslezský kraj, který jako jediný překročil hranici čtyř tisíc obyvatel na jednu obec, a zároveň je v tomto kraji také nejvyšší počet 224 obyvatel na km². Nejnížší zalidněnost v obou případech zaujímá kraj Jihočeský.

Z hlediska rozlohy je nejrozsáhlejším krajem ten Středočeský, kdy zabírá 14% rozlohy celého území ČR, následovaný krajem Jihočeským s 12,3% rozlohy republiky. Nejmenšími kraji v ČR jsou pak Liberecký se 4% a Karlovarský s 4,2% zabíraného území.

V případě Prahy, která má zvláštní postavení obce i kraje, není objektivní tuto posuzovat jako plnohodnotný kraj.

Tab. 2.3 – Rozloha krajů ČR v km² se zalidněností k 31.12.2014

Území (kraje)	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Rozloha kraje v rozloze ČR (%)	Zalidněnost počet obyvatel na km ²	Počet obcí v kraji	Zalidněnost ø počet obyvatel na obec
Česká republika	7 886 779	10 538 275	-	134	6 253	1 685
Praha hl. město	49 615	1 259 079	0,6	2 538	1	1 259 079
Středočeský	1 101 584	1 315 299	14,0	119	1 145	1 149
Jihočeský	1 005 696	637 300	12,3	63	623	1 023
Plzeňský	756 087	575 123	9,6	76	501	1 148
Karlovarský	331 426	299 293	4,2	90	132	2 267
Ústecký	533 457	823 972	6,8	155	354	2 328
Liberecký	316 342	438 851	4,0	139	215	2 041
Královehradecký	475 888	551 590	6,0	116	448	1 231
Pardubický	451 895	516 372	5,7	114	451	1 145
Vysočina	679 574	509 895	8,6	75	451	1 131
Jihomoravský	719 522	1 172 853	9,1	163	673	1 743
Olomoucký	526 677	635 711	6,7	121	399	1 593
Zlínský	396 303	585 261	5,0	148	307	1 906
Moravskoslezský	542 715	1 217 676	6,9	224	300	4 059

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze, Katastrální výměry, vlastní zpracování

3 CHARAKTERISTIKA A HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH OBCÍ

Hospodaření obcí se řídí zejména zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtovém hospodaření územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. Základem tohoto hospodaření je rozpočet, který má povahu bilance. Jak uvádí Peková⁴⁹, *„územní rozpočet – rozpočet obce, regionu je jedním z nejdůležitějších nástrojů zajištění funkcí územní samosprávy, jejich financování. Proto je v praxi důležité rozhodnutí o optimálním přiřazení příjmů, zejména daňových, tzn. i rozhodnutí o rozpočtovém určení daní (daňové určení)..... rozhodnutí o financování potřeb, tzn. o optimálním objemu a struktuře výdajů jednotlivých rozpočtů v rámci rozpočtové soustavy, i rozpočtů územní samosprávy, o optimalizaci finančních vztahů mezi rozpočty v rozpočtové soustavě, tj. transferů – dotací.“*

3.1 Hospodaření obcí

Předpokladem k plnění úkolů obcí musí být, mimo správního vymezení území a obyvatelstva, také vytvoření ekonomické základny, jejíž základní složkou je obecní majetek. Získávání, užívání a nakládání s majetkem je právem každé obce. Obec při spravování majetku musí mít za cíl uspokojení potřeb svých občanů, nikoli generování zisku. Obec se tak musí chovat jako správný hospodář a majetek využívat jak účelně, tak i hospodárně. Proto také jakákoli rozhodnutí obecních orgánů mohou být přezkoumána orgány činnými v trestním řízení, kdy výsledkem pak může být trestní stíhání členů obecních orgánů jako veřejných činitelů při zjištění způsobení škody⁵⁰.

3.1.1 Rozpočet

Přestože je územní samospráva nestátním subjektem, její hospodaření je ovlivňováno pomocí přerozdělování peněžních prostředků a koordinováno státem za nutnosti dodržení fiskální disciplíny územní samosprávou. Toho je dosaženo prostřednictvím fiskálních pravidel, v ČR známá jako pravidla hospodaření územních rozpočtů. Páteřním systémem financování samospráv je územní rozpočet⁵¹.

Rozpočet je finančním plánem, sestavovaným na období jednoho kalendářního roku. Zákon umožňuje sestavení rozpočtu také na hospodářský rok, ovšem tento způsob nebývá v praxi příliš využíván. Při alokování jednotlivých položek rozpočtu je vycházeno jak z rozpočtového

⁴⁹ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR.* (2011, s. 135)

⁵⁰ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR.* (2008)

⁵¹ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR.* (2011)

výhledu obce, tak také z rozpočtu minulého období. **Rozpočtový výhled** by měl být sestavován podle potřeb a předpokladů obce na období dvou až pěti let. Tento výhled pak bývá pomocným nástrojem finančního hospodaření a jeho členění je obdobné jako u vlastního rozpočtu.

Při **sestavování rozpočtu** je tedy vycházeno jak z rozpočtového výhledu, tak také z rozpočtu minulého období. Objem příjmů a výdajů minulého období se upraví o zhodnocení předpokládaných potřeb obce. V oblasti výdajů jde zejména o běžné výdaje (na financování zabezpečení veřejných statků), které ve většině tvoří asi 2/3 celkových výdajů, a kapitálové výdaje (na financování investic). Vlastní příjmy tvoří daňové příjmy (v návaznosti na zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní), příjmy z lokálních daní, tzv. místní poplatky, dotace, dary, příspěvky, příjmy z vlastní činnosti atd. V rozpočtu jsou tak zachyceny veškeré finanční vztahy s veřejnými rozpočty, organizacemi obcí zřízenými či založenými i vztahy s organizacemi ze soukromého sektoru⁵².

Vnitřní třídění rozpočtu je určeno tzv. **rozpočtovou skladbou** předepsanou vyhláškou⁵³ č. 323/2002 Sb., vydanou Ministerstvem financí. Třídění příjmů a výdajů dle této vyhlášky:

- a) odpovědnostní (třídění příjmů a výdajů z hlediska odpovědnostního),
- b) druhové (třídění příjmů a výdajů z hlediska druhového),
- c) odvětvové (třídění příjmů a výdajů z hlediska odvětvového),
- d) konsolidační (třídění příjmů a výdajů z hlediska konsolidačního),
- e) zdrojové (třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich zdroje),
- f) doplňkové (třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti ke zvlášť sledovaným celkům),
- g) programové (třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti k programům podle § 12 a 13 rozpočtových pravidel),
- h) účelové (třídění výdajů z hlediska účelu rozpočtového přesunu),
- i) strukturní (třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich věcné podstaty),
- j) transferové (třídění příjmů a výdajů z hlediska účelů transferů).

Zdrojové třídění sestává z třídění podkladového (třídění příjmů a výdajů z hlediska podkladu pro změnu rozpočtu), prostorového (třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich prostorového původu) a nástrojového (třídění příjmů a výdajů z hlediska nástrojového).

⁵² PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. (2011)

⁵³ Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtových pravidlech, § 2.

Při sestavování rozpočtu by mělo být dosaženo vyváženosti na obou stranách rozpočtu. V tomto případě jde o **rozpočet vyrovnaný**, tedy výše příjmů odpovídá výši výdajů. V případě, že příjmy rozpočtu převýší nad výdaji, jde o **rozpočet přebytkový**. Takovýto rozpočet lze schválit tehdy, budou-li přebytkové příjmy určeny pro využití v dalších letech. Tento přebytek bude převáděn k použití vždy v dalším roce. Jestliže převýší celkové výdaje celkové příjmy, jedná se o **rozpočet schodkový**. Jeho schválení je možné pouze a jen tehdy, jde-li schodek uhradit přebytky minulých let, či jinými zdroji (převážně návratnými) splácenými v následujících obdobích⁵⁴

Proces **schvalování rozpočtu** má své náležitosti. Sestavený rozpočet určený ke schválení je návrhem rozpočtu. Tento návrh je vyvěšen na úřední desce obce a zároveň také způsobem umožňujícím dálkový přístup, po dobu patnácti dnů. Až do dne konání zasedání zastupitelstva obce, na němž má být o schválení rozpočtu jednáno, je umožněno občanům obce se k tomuto návrhu rozpočtu vyjadřovat, navrhopvat změny a podávat připomínky. Občané tak mohou činit písemně po dobu od vyvěšení návrhu až do dne konání příslušného zasedání zastupitelstva, nebo ústně přímo na zasedání. Dojde-li ke schválení rozpočtu, pak následuje jeho podrobný rozpis podle rozpočtové skladby. V případě, že ke schválení rozpočtu nedojde, je zastupitelstvo povinno hospodařit v tzv. rozpočtovém provizoriu. V tomto období je možno provádět výdaje ve výši 1/12 úhrnu všech výdajů předešlého období. Pro oblast příjmů není limitní hranice stanovena. Hospodaření v rozpočtovém provizoriu je ukončeno schválením návrhu rozpočtu.

Schválený rozpočet je závazným dokumentem. Jestliže je stanoven objem financí, především na výdajové straně, pak tento nemůže být překročen. Veškeré přesuny alokovaných objemů finančních prostředků, tedy **změny rozpočtu**, mohou být prováděny pouze na základě **rozpočtových opatření**, která podléhají schválení zastupitelstvem obce. Rozdíl je pouze v tom, že toto schvalování není podmíněno předchozím zveřejňováním.

3.1.2 Přezkum hospodaření obce

Obec je povinna ze zákona o obcích⁵⁵ požádat o přezkum hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Přitom je zcela na vůli obce, zda přezkum hospodaření provede krajský úřad nebo jej obec zadá auditorovi či auditorské společnosti. V případě přezkoumání krajským úřadem se jedná o výkon přenesené působnosti, provádí-li přezkum auditor, pak veškeré

⁵⁴ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. (2011)

⁵⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 42

náklady hradí obec ze svého rozpočtu. Pokud obec nezažádá o přezkum krajský úřad ani auditora, je tímto přezkumem pověřen ze zákona příslušný krajský úřad. Přezkum hospodaření se řídí vlastním právním předpisem⁵⁶, který určuje pravidla pro vlastní kontrolní činnost.

Lze vymezit hlavní zásady pro přezkum hospodaření

- ✓ možnost volby, zda provede přezkum krajský úřad či auditor,
- ✓ identické možnosti pro volbu, ta není omezená počtem trvalé bydlícího obyvatelstva,
- ✓ možnost rozložení přezkoumání do dílčích částí v průběhu běžného roku,
- ✓ existence eventuality ÚSC přijmout písemné stanovisko k předloženému návrhu zprávy pojednávající o výsledku přezkumu⁵⁷.

Předmětem přezkoumání hospodaření jsou informace o hospodaření obce během roku, které tvoří součást závěrečného účtu.

3.1.3 Závěrečný účet

Co je obsaženo v závěrečném účtu, upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v ustanovení § 17. Na základě tohoto ustanovení je ÚSC povinen zveřejnit návrh závěrečného účtu, včetně zprávy o přezkoumání hospodaření, nejméně 15 dní před dnem, kdy bude projednáván na zasedání zastupitelstva obce, a to na úřední desce ÚSC a také způsobem umožňujícím dálkový přístup. V případě zveřejnění na úřední desce lze uvést závěrečný účet v menším rozsahu. K tomuto návrhu mohou občané podávat písemné připomínky ve stanovené lhůtě při zveřejnění nebo přímo na zasedání zastupitelstva obce ústním podáním. Jestliže je závěrečný účet projednán, pak je uzavřen vyjádřením souhlasu nebo souhlasu s výhradami s nutností ÚSC přijmout opatření vedoucí k nápravě chyb.

3.2 Charakteristika vybraných obcí

Obce vybrané k porovnání patří všechny do Moravskoslezského kraje, do obvodu okresu Opava. Ten je územně rozdělen na čtyři správní obvody na úrovních obcí s rozšířenou působností, které jsou zároveň i obcemi s pověřeným obecním úřadem. Jsou to Hlučín, Kravaře, Opava a Vítkov.

⁵⁶ Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření ÚSC a DSO

⁵⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír Novotný. *Základy organizace veřejné správy v ČR.* (2008)

Vybrané obce Chlebičov, Hněvošice a Chuchelná spadají pod územní působnost měst Kravaře a Opava. Přesněji Chlebičov a Hněvošice územně patří k ORP Opava a Chuchelná ke Kravařím. Odlišnější územní působnost je však v případě správních činností na úseku stavebním a matričním. V případě obce Chlebičov, která je polohou velmi blízko městu Opavě, zajišťuje veškerou přenesenou působnost v této oblasti právě Opava. Pokud se jedná o Hněvošice, zajišťuje matriční činnost Opava, ale pro oblast stavebního řízení spadají Hněvošice pod územní působnost obce Kobeřice. Obec Chuchelná je sama správním obvodem pro matriku, ale stavební agendu pro ni spravuje obec Bolatice. Rozdíly v územních působnostech v případě matriky a stavebního úřadu umožňují zvláštní zákony, jako např. stavební zákon⁵⁸ v části druhé Hlavy II., že obecným stavebním úřadem je městský a obecní úřad, který tuto působnost vykonával ke dni 31. prosince 2012.

Pro zhodnocení údajů týkajících se obyvatelstva bylo také užito demografických indexů, a to indexu stáří a indexu ekonomického zatížení⁵⁹. Index stáří (3.1) vyjadřuje poměr počtu obyvatel ve věku 65 a více let k počtu obyvatel ve věku 0-14 let. Index ekonomické aktivity (3.2) vyjadřuje poměr mezi počty osob ve věkové skupině 0-14 a 65 a více let k počtu obyvatel ve věkové skupině 15-64 let.

Vzorec indexu stáří : (3.1)

$$IS = \frac{\text{počet obyvatel ve věku 65 a více let}}{\text{počet obyvatel ve věku 0–14 let}} \times 100$$

kdy výsledkem je pak počet osob ve věkové skupině 65 a více let na 100 osob ve věkové skupině 0-14 let.

Vzorec indexu ekonomické aktivity: (3.2)

$$IEZ = \frac{\text{počet obyvatel ve věku 0–14 let a 65 a více let}}{\text{počet obyvatel ve věku 15–64 let}} \times 100$$

kdy výsledkem je počet osob ve věkové skupině 0-14 a 65 a více let na 100 osob ve věkové skupině 15-64 let.

⁵⁸ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), § 13, odst. 1, pís. e).

⁵⁹ Demografie, O demografii : Vývoj. Dostupné z http://demografie.info/?cz_demstarnutivvyvoj=

3.2.1 Obec Chlebičov

Obec Chlebičov je součástí Opavské pahorkatiny, její okolí je tedy mírně zvlněnou krajinou. Severovýchodně od obce se nachází nejvyšší bod obce, a tím je Hadí kopec se 303 m nadmořské výšky. Katastrální území Chlebičova má rozlohu 348 ha a leží v nadmořské výšce 275 m nad mořem. Nedaleko Chlebičova se rozkládá statutární město Opava, zhruba 7 km jihozápadním směrem od obce. Prakticky středem obce, od východu k západu, protéká vodní tok Bílý potok, který je v současné době zatrubněný, protože jeho koryto slouží jako jednotná kanalizace obce. V obci také dochází ke křížení dvou cyklistických tras, kdy se jedná o Slezskou magistrálu a Prajzskou cestu. Archeologické průzkumy prokázaly osídlení území obce už v době bronzové, nicméně Chlebičov může datovat svou existenci do 13. stol., přesněji do roku 1 250 n. l., kdy v zápisu listiny papeže Inocence IV. je osada Chlebicztowe vedena v majetku cisterciáckého kláštera na Velehradě. Název osady odkazuje pravděpodobně na to, že tato dodávala obilí na chléb klášteru. V průběhu staletí byla osada v držení různých majitelů, nicméně přelomovým momentem, v historickém kontextu, se staly události v polovině 18. stol., kdy v roce 1742 postoupila Marie Terezie část Slezska po prohrané válce Prusku. V roce 1920 bylo pak Hlučínsko postoupeno nově vzniklé Československé republice, tedy i obec Chlebičov. Milníkem se pro obec stal rok 1978, protože na společném zasedání národních výborů obcí Chlebičov a Velké Hoštice bylo schváleno sloučení obcí v jeden celek. Sloučení obcí trvalo do 1. července 1990, kdy obec Chlebičov získává zpět svou samostatnost.

K 31. prosinci 2014 žilo v obci 1 103 obyvatel, hustota osídlení činila 317 obyvatel na 1 km². Obec Chlebičov má jedno katastrální území. Přestože je rozloha obce řazena spíše k těm menším, z hlediska **občanské vybavenosti** její obyvatelé nijak nestrádají. Nachází se zde obecní úřad, který je také sídlem obecní knihovny a ordinace praktického lékaře pro dospělé. V obci je kulturní dům, kaple, mateřská škola a základní škola pro I. stupeň vzdělávání, dále multifunkční sportovní hala, dvě fotbalová hřiště (v jednom případě s umělým trávníkem 3. generace), hřiště na malou kopanou s umělým povrchem, hřiště s betonovým povrchem na nohejbal či tenis, beachvolejbalové hřiště, dětské hřiště s herními prvky a také vodní nádrž, která v letních měsících slouží jako koupaliště. Před třemi lety obec vystavěla bytový dům se čtyřmi malometrážními byty pro seniory.

Ze soukromé sféry se v obci nacházejí dvě prodejny se smíšeným zbožím, řeznictví a výroba uzenin, tři autoservisy, skládka na odpady (dříve na nebezpečný, nyní na komunální), jsou zde poskytovány masážní, kosmetické, kadeřnické, zámečnické, instalatérské, elektrikářské,

malířsko – natěračské, zahradnické a další služby zajišťované drobnými živnostníky. V obci působí také soukromý zemědělec, který se významně podílí na zásobování obyvatel produkty rostlinné výroby. K setkávání mohou občané využít restauraci nabízející také týdenní menu obědy nebo tři bary. V nedávné době došlo v obci ke zrušení pobočky České pošty s.p., ale poštovní služby jsou zajišťovány Poštou Partner, kterou provozuje obchodní družstvo v prostorách prodejny se smíšeným zbožím.

Velmi bohatou historii má v obci spolková činnost. Jsou to fotbalisté, myslivci, zahrádkáři, chovatelé, Sbor dobrovolných hasičů, občanské sdružení s přeshraniční spoluprací, Asociace víceúčelových zájmových organizací a fotbaloví amatéři. Nejširší členskou základnu má fotbalový klub a následují hasiči. Všechny spolky mají svá zázemí – klubovny, které velmi často poskytují také občanům za účelem konání rodinných oslav apod. Navíc se zapojují do společenského dění v obci spolupořádáním obecních slavností a kulturních akcí. V obci také funguje Klub seniorů, v jehož rámci jsou uskutečňovány zájezdy pro seniory, přednášky nebo také vzdělávací kurzy.

3.2.2 Obyvatelstvo obce Chlebičova

Dle Českého statistického úřadu obývalo obec Chlebičov k 31. prosinci 2014 celkem 1 103 obyvatel. Složení obyvatelstva podle věkových skupin je uvedeno v Tab. 3.1.

Podrobnější informace o obyvatelstvu Chlebičova podává Sčítání lidu, domů a bytů, které probíhalo v roce 2011. Tehdy žilo v obci 1 059 občanů, z toho ženy tvořily 52%, tj. 551 žen, v manželství žilo 537 obyvatel, což činí necelých 51%. Dále je uváděno 40 obyvatel rozvedených a také 14 vdovců a 67 vdov.

Tab. 3.1 Složení obyvatel obce Chlebičov podle věku k 31.12.2014

0 – 14 let	183	17%
15 – 64 let	745	67%
65 – 85 a více let	175	16%

Zdroj: Český statistický úřad, Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v obcích Moravskoslezského kraje k 31.12.2014, vlastní zpracování

Index stárí obyvatel obce Chlebičov k datu 31.12.2014 byl 96 osob věkové kategorie 65 a více let na 100 obyvatel kategorie 0-14 let, tj. 96%. To znamená, že obec Chlebičov demograficky stárne pomaleji než populace České republiky o 21%, protože její index stárí je 117%.

Co se týká náboženského vyznání, pak k věřícím se hlásilo 57,5%, to je 609 obyvatel, z toho náležejícím k církvi 527, z čehož 91% věřících vyznávalo římskokatolické vyznání. V případě 351 obyvatel nebylo zjištěno, zda jsou praktikující věřící nebo jsou bez víry, ale 99 osob uvedlo, že jsou bez náboženské víry.

V případě národnosti obyvatelé Chlebičova nejčastěji uváděli národnost českou, kdy se jednalo o 68% občanů, 4% se hlásila k národnosti moravské, 3% uváděla národnost slezskou. Zajímavé je, že v této obci, tak historicky spjaté s německými předky, uvádí německou národnost ani ne 1% obyvatel, stejně jako národnost slovenskou. Ke které národnosti se hlásí, neuvedlo 206 obyvatel.

Struktura obyvatelstva z hlediska vzdělání ve věkové složce 15 a více let zahrnovala 45%, což je 407 občanů z celkového počtu 898, se středním vzděláním včetně vyučení bez maturity. Úplného středního vzdělání s maturitou dosáhlo 175 obyvatel, tedy 19%, a vysokoškolský titul získalo 49 občanů – 5%. Základní vzdělání (včetně neukončeného) má 225 obyvatel, tj. 25%.

Ekonomicky aktivních bylo 523, přičemž v zaměstnání bylo 475 obyvatel – 91%, a z toho 51 pracujících na vlastní účet, nezaměstnaní tvořili 9%. Ekonomicky neaktivních (nepracujících důchodci, děti, žáci a studenti) pak bylo také 523, a 13 osob neuvedlo žádnou ekonomickou aktivitu. Co se týká vyjíždění za prací a do škol, pak do zaměstnání vyjíždělo 63%, tj. 300 pracujících, a 80% studujících, tedy 123 z počtu 153 studentů či žáků. Pokud se jedná o ekonomické zatížení obyvatel obce Chlebičov, index ekonomického zatížení (dále EZ) byl v roce 2011 49%, tedy 49 osob věkové skupiny 0-14 a 65 a více let (328 osob) připadalo na 100 osob věkové skupiny 15 až 64 let (731 osob). Oproti celorepublikovému výsledku indexu EZ ve výši 36% je EZ Chlebičova o 13% horší.

Domovní fond čítal úhrnem 249 domů, z toho z 248 obydlených obývaly 235 domů fyzické osoby. Obydlených bytů bylo 354, kdy 98% tvořily byty v rodinných domech, a z toho bylo 272 bytů – 77% ve vlastním domě. Nájemní byty se vyskytovaly 14 krát a družstevní byty čtyřikrát. V případě počtu obytných místností v bytech největší část zabíraly byty s 5 a více pokoji, celkem 156 bytů, tedy 44%. Bytů se 4 pokoji bylo 107 – 30%, se 3 pokoji pak 64 bytů, tj. 18%.

3.2.3 Obec Hněvošice

Obec Hněvošice se nachází v severní části opavského okresu, přičemž severní hranice katastrálního území je také současně i státní hranicí s Polskou republikou. Území obce náleží

do Hlučínské pahorkatiny s nadmořskou výškou 240 m nad mořem. Nejvyšším bodem je Almin kopec se 315 metry nad mořem. Na území obce se vyskytuje přírodní rezervace Hněvošický háj, který má výměru 67,71 ha. Celková výměra obce Hněvošice pak je 616 ha. Archeologické nálezy prokázaly pravěké osídlení území obce, kdy v Hněvošickém háji je možné vidět 5 sypaných mohyl z doby bronzové, ovšem později v nich byly umístěny hroby ze slovanského období Velkomoravské říše. Z roku 1 288 n.l. je první písemná zmínka o obci jako o původním dvoru s později postavenou tvrzí. Hněvošice postihl stejný osud jako ostatní hlučínské obce a staly se součástí Pruska v 18. stol., následně pak byly připojeny k Československé republice ve dvacátých letech 20. stol.

V obci Hněvošice žilo k 31. prosinci 2014 celkem 1 020 obyvatel a hustota osídlení byla téměř 166 obyvatel na km². Obec má jedno katastrální území. Z **občanské vybavenosti** je v obci obecní úřad, hasičská zbrojnice a poštovní středisko – tyto se nacházejí v jedné budově. Dále je v Hněvošicích zřízena mateřská škola a základní škola pro I. stupeň vzdělávání, zastoupeny jsou také tři ordinace, z toho dvě pro praktické lékaře pro dospělé a pro děti a ještě kožní ambulance. Velmi významnými objekty jsou dva kostely, historický roubený kostel a pak nový kostel, na který občané pořádali finanční sbírky. V budově nad novým kostelem je pak farní úřad. K vybavenosti obce patří ještě dva hřbitovy, původní náleží k historickému kostelu, nový byl vybudován v roce 2006 zhruba 100 m severně od původního hřbitova. Ke sportovním aktivitám slouží fotbalové hřiště, herna stolního tenisu, dva tenisové kurty a také se zde nachází sociální zázemí tělovýchovné jednoty.

Z komerční sféry sídlí v obci zemědělské družstvo, kovovýrobní podnik, pěstitelská palírna, firma na výrobu dětského a kojeneckého textilu, dvě prodejny se smíšeným zbožím, cukrárna, hostinec se společenskou místností, prodejna s krmivem pro zvířata, autoservis, truhlářství, zámečnictví, hodinářství, brašnářství a další služby poskytované drobnými živnostníky.

Co se týká spolkové činnosti, pak v obci vykonávají svou činnost fotbalisté, stolní tenisté, myslivci, dobrovolní hasiči a kynologové. Spolková činnost má nezastupitelné místo v kulturním a společenském dění, protože spolky pořádají např. plesy, ale především se podílí organizačně na akcích uskutečňovaných obcí Hněvošice.

3.2.4 Obyvatelstvo obce Hněvošice

V obci Hněvošice žilo k 31. prosinci 2014 1 020 obyvatel. Přehled o věkovém složení obyvatelstva udává Tab. 3.2

Index stárí obce Hněvošice ukazuje (k datu 31.12.2014 byl tento index 105%), že 105 osob věkové skupiny 65 a více let připadalo na 100 osob skupiny 0-14 let. Index stárnutí obce Hněvošice je o 10% nižší než v případě ČR.

Tab. 3.2 Složení obyvatel obce Hněvošice podle věku k 31.12.2014

0 – 14 let	139	14%
15 – 64 let	735	72%
65 – 85 a více let	146	14%

Zdroj: Český statistický úřad, Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v obcích Moravskoslezského kraje k 31.12.2014, vlastní zpracování

Ze Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 2011 vyplývá, že v té době žilo v obci 1 000 obyvatel, z nichž 507 bylo žen, které tak tvořily 51% obyvatelstva obce. V manželství žijících bylo 498 obyvatel, což činí necelých 50%, stav rozvedený/-á uvádělo 36 obyvatel a v případě vdovců to bylo 11 osob, vdov pak bylo 57.

Pokud se jedná o náboženství, pak k víře se hlásí 561 obyvatel, tedy 56%. Z tohoto objemu vyznává římskokatolickou víru 94% věřících, což je 529 obyvatel, 29 osob se hlásí k víře jako takové, ale nehlásí se k žádné církvi. U 383 občanů nebylo zjištěno, zda jsou věřící nebo nevěřící, a 27 lidí uvedlo, že jsou bez náboženské víry.

Jedná-li se o to, ke které národnosti se občané Hněvošic hlásí, pak 67% uvedlo národnost českou, 4% se cítilo být národnosti moravské a 2% obyvatel uvedla národnost slezskou. V případě slovenské národnosti to byli 3 občané a jeden občan se hlásil k národnosti polské. Ostatních 238 občanů svou národnost neuvedlo.

Z hlediska vzdělání je struktura obyvatel obce taková, že z 852 občanů věkové složky 15 let a více uvádí, že 381 jich dosáhlo středního vzdělání vyučením bez maturity, tj. téměř 45%, úplného středního vzdělání maturitou dosáhlo 204 obyvatel, což je asi bezmála 24%. Vysokoškolského vzdělání dosáhlo 72 občanů – 8%. Základní vzdělání (včetně neukončeného) získalo 141 osob, tj. 17%.

Ekonomicky aktivních bylo 508 obyvatel, kdy 92%, tedy 465 uvedlo, že jsou v zaměstnání. Z těchto pak 13% pracovalo na vlastní účet a nezaměstnaní tvořili 8%. Ekonomicky neaktivních bylo 466 a u 26 osob nebyla ekonomická aktivita zjištěna. Za prací z obce vyjíždělo celkem 285 osob, kdy 71% dojíždějících tvořili zaměstnanci, a 84 studentů pak bylo zbývajících 21%. Za prací z obce vyjíždí 43% zaměstnaných a 53% studentů. Index EZ obce Hněvošice činil 38%, tzn. že 38 obyvatel věkové kategorie 0-14 a 65 a více let (273 osob)

připadá na 100 obyvatel ekonomicky aktivních, tedy skupinu 15 až 64 let (727 osob). Index EZ obce Hněvošice je tak vyšší o pouhých 2% než je tomu v případě celé ČR.

V roce 2011 bylo v obci 244 domů, a z toho bylo 233 obydlených, kdy 97% těchto domů vlastnily fyzické osoby. Pokud se jedná o byty, pak těch bylo 366, z nichž 359 bytů se nacházelo v rodinných domech, 6 bytů v domech bytových a 1 byt v ostatních budovách. Osobní vlastnictví bylo uvedeno u 259 bytů v RD, u 16 bytů pak nájemní právo. V případě počtu obytných místností v bytech pak největší procento tvořily byty s 5 a více pokoji, kdy jich bylo 140 – 38%. Čtyřpokojových bytů bylo 32%, tedy 119 bytů a třípokojové byty s počtem 22 bytů tvořily 6%.

3.2.5 Obec Chuchelná

Obec Chuchelná se nachází v severní části hlučínského regionu v těsné blízkosti s hranicí Polské republiky v nadmořské výšce od 267 m nad mořem a její rozloha činí 892 ha. Z důvodu blízkosti státních hranic s Polskem se na území obce vyskytují dva hraniční přechody pro malý pohraniční styk. Z jižního a východního směru je pak obec obklopena rozsáhlým Chuchelenským lesem. Chuchelná leží necelých 11 km severně od města Dolní Benešov a 13 km severovýchodně od města Kravaře. Obec protínají dvě cyklistické trasy dálkového typu, a to Slezská magistrála a Prajzská cesta. V důsledku polohy dnešního území obce se předpokládá, že při relativně nepříznivých podmínkách v podobě neprostupných lesů, nedostatku vody a neexistující obchodní cesty nebylo toto území zasaženo světskou ani církevní kolonizací v období 12. až 13. stol. K osídlení došlo pravděpodobně někdy na přelomu 13. a 14. stol., kdy na základě prvních písemných zmínek lze vysledovat existenci tehdy dvou osad, a to Malá a Velká Chuchelná. Tak jak se v průběhu staletí měnili majitelé, měnila se i tvář obce, ale největší změny probíhaly za hospodaření rodu Lichnovských z Voštic, kteří vlastnili obec přes 300 let a obci vtiskli vzhled, jenž prakticky odpovídá i tomu dnešnímu. Obec Chuchelná neunikla stejnému osudu jako všechny obce na Hlučínsku poznamenané prohranou válkou Rakousko – Uherska s Pruskem. Takže po postoupení Slezska Prusku pak následovalo připojení k ČSR a v době normalizace pak sloučení s obcemi Bělá a Strahovice v roce 1976. Oddělení obcí pak proběhlo v 90. letech 20. stol. Po tomto oddělení však Chuchelné zůstala agenda v oblasti matriky, spádová škola a zdravotní středisko.

K datu 31. prosince 2014 žilo v obci Chuchelná 1 285 obyvatel. Při tomto počtu obyvatel a dané rozloze území obce je zalidněnost 144 obyvatel na km². Pokud se jedná o **občanskou**

vybavenost, pak v obci se nachází obecní úřad, mateřská škola a základní škola pro I. a II. stupeň vzdělávání, praktický lékař pro dorost a dospělé, gynekologická ordinace, rehabilitační ústav pro pohybové ústrojí po operacích i úrazech pro děti i dospělé, lékárna. Dále je v obci pošta, obvodní oddělení Policie ČR – Kravaře, informační centrum záchranného sboru Moravskoslezského kraje, kaple s historickými sarkofágy po rekonstrukci, římskokatolický kostel, ke kterému patří i římskokatolická farnost, obecní knihovna, hasičská zbrojnice, dvě fotbalová hřiště, tenisové kurty, volejbalový kurt, rybářská chata, chata volejbalového spolku.

Ze soukromé sféry mohou občané využívat služeb kadeřnických, kosmetických, masérských, rehabilitačních i relaxačních, vodo-inštalatérských, čalounických, kovoobráběcích, elektroinstalačních. Pak je v obci truhlářství, stolařství, několik restaurací, ubytovací zařízení, nákladní a autobusová doprava, mezinárodní a vnitrostátní doprava, stavební a výkopové práce, řeznictví a uzenářství, prodejna se smíšeným zbožím, interiérová a exteriérová stínící technika. Občané mohou také využít služeb soudního překladatele z německého jazyka a další služby poskytované drobnými podnikateli.

Spolková činnost je zastoupená Sborem dobrovolných hasičů, chrámovým sborem, který pořádá kromě doprovodu mši svatých také koncerty, tělovýchovnou jednotou, která zajišťuje fungování nejen fotbalového klubu, ale také hráče stolního tenisu, tenisu a volejbalu. Pod tuto TJ spadá také turistický oddíl, který se zaměřuje na pořádání výletů po českých i slovenských horách, a rybářský spolek pořádající např. výlovy ryb. Aktivní je v obci také Klub seniorů, se kterým mohou senioři jezdit na zájezdy, divadelní představení, zúčastňovat se tradice smažení vajec či plesů a vzdělávat se prostřednictvím besed.

3.2.6 Obyvatelstvo obce Chuchelná

V obci Chuchelná žilo k 31. prosinci 2014 celkem 1 285 obyvatel. Strukturu obyvatelstva z hlediska věkového složení uvádí Tab. 3.3.

Tab. 3.3 Složení obyvatel obce Chuchelná podle věku k 31.12.2014

0 – 14 let	194	15%
15 – 64 let	902	70%
65 – 85 a více let	189	15%

Zdroj: Český statistický úřad, Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v obcích Moravskoslezského kraje k 31.12.2014, vlastní zpracování

Index stárí k datu 31.12.2014 dosahoval v obci Chuchelná 97%, tedy na 100 obyvatel věkové kategorie 0-14 let připadalo 97 obyvatel věkové skupiny 65 a více let. Z hlediska porovnání

tohoto údaje s indexem stáří ČR, obec Chuchelná demograficky stárne pomaleji než populace ČR, a to o 20%, kdy republikový index stáří je 117 osob věkové skupiny 65 a více let na 100 osob skupiny 0-14 let.

Na základě Sčítání lidí, domů a bytů žilo v roce 2011 v obci 1 341 obyvatel, přičemž ženy byly zastoupeny 51%, což je 686 žen. V manželství žijících osob bylo 652, to odpovídá 49%, v případě rozvedených žilo v obci 93 obyvatel, také 20 vdovců a 94 vdov.

Jedná-li se o náboženské vyznání, pak k náboženství se hlásilo 579 obyvatel, což je 43%. Přes 89%, tj. 518 obyvatel vyznávalo římskokatolickou víru. K žádné náboženské společnosti ani církvi nepatřilo, ale vyznávající víru bylo 76 osob. U 189 obyvatel byla uvedena informace bez víry a 497 osob neuvedlo nic.

Národnostní složení obyvatelstva bylo takové, že 851 obyvatel uvedlo národnost českou, což je 63%. Z dalších národností to bylo 6% v případě moravské, 5% národnost slezská, slovenskou národnost uvedlo 13 obyvatel, 7 osob německou a 4 polskou. 229 občanů neuvedlo žádnou národnost.

V případě vzdělanostní struktury od 15 let a více z celkového počtu 1163 obyvatel uvedlo 464 občanů střední vzdělání včetně vyučení bez maturity, to je téměř 40%. Úplného středního vzdělání s maturitou dosáhlo 25%, tedy 288 občanů a 118 jich vystudovalo vysokoškolská studia, což činí 10%. Celkem 218 osob uvedlo, že dosáhlo základního vzdělání, tedy 19%.

Ekonomicky aktivních obyvatel bylo v obci 664 a z toho v zaměstnání 597, ti tvoří 90%. V zaměstnání na vlastní účet pracovalo 54 osob. Nezaměstnaní tvořili 10% a ekonomicky neaktivních (nepracujících důchodců, studentů a žáků) bylo 664. Za prací vyjíždělo 249 obyvatel, to je 37,5% a v případě studujících to bylo 84 občanů z celkového počtu 178 studentů či žáků, tedy 47%. Z hlediska indexu ekonomického zatížení, pak ten činil v roce 2011 41%, tedy 41 osob věkové skupiny 0-14 a 65 a více let (390 osob) na 100 osob věkové skupiny 15 až 64 let (951). Z pohledu ekonomického zatížení tedy obec Chuchelná demograficky stárne rychleji o 5%, protože index ekonomického zatížení ČR je 36%.

V oblasti domovního fondu bylo v obci celkem 283 domů, z nichž rodinných domů bylo 259, a z toho jich 245 bylo ve vlastnictví fyzických osob. Bytových domů bylo v obci 9, z čehož jeden vlastnila fyzická osoba. Obydlených bytů se v obci nacházelo 456, kdy 76% bytů bylo v RD, to je 349 bytů. V bytových domech bylo k dispozici 106 bytů. Z tohoto počtu bytů bylo 264 ve vlastním domě, 45 v osobním vlastnictví a 58 nájemních bytů. Z hlediska počtu obytných místností měly největší zastoupení byty s 5 a více pokoji, celkem 138, tedy 30%.

Čtyři pokoje mělo 124 bytů, to je 27% a třípokojové byty zaujímaly 24,5%, což znamená 112 bytů.

3.2.7 Shrnutí vybraných statistických údajů

Shrnutí některých vybraných položek ze statistických údajů vztahujících se pouze k obyvatelstvu, bez domovního a bytového fondu jednotlivých porovnávaných obcí, provedených na základě SLDB v roce 2011, uvádí Tab. 3.4.

Tab. 3.4 Shrnutí některých statistických údajů vybraných obcí dle SLDB 2011

		Chlebičov		Hněvošice		Chuchelná	
Rozloha území (ha)		348		616		892	
Počet obyvatel		1 059 (898*)		1 000 (852*)		1 341 (1 163*)	
Národnost	Česká	720	68%	673	67%	851	63%
	moravská	42	4%	37	4%	78	6%
	slezská	36	3%	19	2%	69	5%
Náboženství	věřící	609	58%	590	59%	655	49%
	nevěřící	99	9%	27	3%	189	14%
	neuveďlo	351	33%	383	38%	497	37%
Vzdělání 15 a více let (*)	základní	225	25%	141	17%	218	19%
	střední	582	65%	585	69%	752	65%
	VŠ	49	5%	72	8%	118	10%

Zdroj: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů rok 2011, vlastní zpracování

Jde především o přehledné znázornění vybraných demografických údajů, zhodnocených na základě deskriptivní analýzy, kdy lze vyvodit závěry pro oblast národnostní, náboženské a vzdělávací. Jedná-li se o národnost, pak jsou patrné rozdíly minimální a průměr všech tří obcí je 66% v případě nejvíce udávané české národnosti. Co se týká náboženského vyznání, tady je rozdíl v případě obce Chuchelná, kde uvedlo náboženskou víru o 10% méně obyvatel než v případě zbylých dvou obcí, těm tvořil podíl věřících vůči obyvatelstvu průměrně 58,5%. V případě údajů informujících o vzdělanosti obyvatel bylo zjištěno více rozdílů. Občanů se základním vzděláním (včetně neukončeného) je nejvíce v obci Chlebičov a tvoří 25% obyvatel ve věkové skupině 15 a více let. Nejvíce středoškolsky vzdělaných občanů žilo v obci Hněvošice, jejich podíl na věkové skupině 15 let a více byl 69%. Vysokoškolského vzdělání dosáhlo nejvíce občanů obce Chuchelná, kdy se jednalo o 10% ze sledované skupiny obyvatelstva.

4 ZHODNOCENÍ SPRÁVY A HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH OBCÍ

Zhodnocení hospodaření vybraných obcí – Chlebičov, Hněvošice a Chuchelná je realizováno prostřednictvím komparativní analýzy za období 2010 – 2014.

Pozornost je věnována zhodnocení organizace správy obcí, konkrétně se jedná o zastupitelské orgány, úřady, výbory, komise, včetně zvláštních orgánů pro výkon přenesené působnosti a také organizačnímu zabezpečení a hospodaření obcí z pohledu parciálně významných položek výdajové části obecních rozpočtů, přesněji na zastupitelstva a místní správu.

4.1 Správa vybraných obcí - orgány, výbory, komise a úřady vybraných obcí

Vybrané obce Chlebičov, Hněvošice a Chuchelná svou velikostí, dle počtu obyvatel, spadají mezi 12% obcí v ČR s počtem od 1 000 do 1 999 obyvatel, počítáno ze 747 obcí v celé ČR dané kategorie. Tyto tři vybrané obce jsou obcemi základního typu vykonávající, kromě své samostatné působnosti, také přenesenou působnost základní úrovně, tedy nejčastěji na úseku vidimace a legalizace, evidence obyvatel a Czech Pointu. Výjimkou je obec Chuchelná, která je na základě vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, v Příloze č. 1 uvedena jako matriční úřad.

Obce se dále liší příslušností (spádovostí) do správního obvodu obce s rozšířenou působností (ORP). Chlebičov spadá ve všech agendách přenesené působnosti pod ORP Opava. Hněvošice mají stejně jako Chlebičov ORP Opavu s výjimkou stavebního úřadu, kde spadají pod obec Kobeřice. Chuchelná patří do správního obvodu ORP Kravaře, nicméně matriku vykonává sama (jak už bylo uvedeno), a stavebním úřadem spadá do správního obvodu obce Bolatice.

Z Tab. 4.1 je patrné, že organizační řešení ve vybraných obcích, ať už v oblasti počtu zastupitelů, počtu orgánů (výborů a komisí) či personálního řešení je specifické. Zákon o obcích určuje orgány obce a vymezuje také ty obligatorní, včetně pomocných a iniciačních výborů a komisí, ale každá obec má určitou volnost v tom, kdy se sama rozhodne o typu či zaměření komisí a jejich počtu, včetně výborů zastupitelstva, mimo výboru kontrolního, finančního, popř. národnostního. Také počet zastupitelů je na vůli samosprávy (v rámci zákonem stanoveného rozmezí, které přísluší obci s určitým počtem obyvatel), též vytvoření rady obce, stejně jako schválení uvolněné funkce v případě starosty a místostarosty.

Obligatorními orgány, vyplývajících ze zákona o obcích, jsou zastupitelstvo obce, starosta a obecní úřad, dalšími pak, na základě počtu zastupitelů, je rada. Pro řešení úkolů v přenesené působnosti může starosta se souhlasem ředitele krajského úřadu ustanovit zvláštní orgány obcí (např. přestupkové komise). Hněvošice a Chlebičov zvolily variantu, která je v jejich okolí nejběžnější pro velikostně podobné obce, tedy mají v zastupitelstvu obce 9 členů. Chuchelná má 15 členů, a zároveň je volena také rada obce, ve které je 5 členů. Všechny tři obce mají ve funkci starostu uvolněného, ten tuto funkci vykonává jako své hlavní zaměstnání. Ani v jedné obci zastupitelstvo neurčilo funkci místostarosty jako uvolněnou. Ve sledovaném období nedošlo k žádným početním změnám ve složení zastupitelstev u všech tří porovnávaných obcí.

Tab. 4.1 Sumární přehled některých údajů u vybraných obcí k 31.12.2014

	Chlebičov	Hněvošice	Chuchelná
Počet členů ZO	9	9	15
Počet mužů/žen v ZO	6/3	7/2	11/4
Počet členů RO	0	0	5
Výbory (počet)	2	4	2
Komise rady (počet)	3	1	1
Zvláštní orgány obce	1	1	1
Starosta – uvolněný	Ano	Ano	Ano
Místostarosta – uvolněný	Ne	Ne	Ne
ORP	Opava	Opava	Kravaře
Obec s pověřeným OÚ	Opava	Opava	Kravaře
Matrika	Opava	Opava	Chuchelná
Stavební úřad	Opava	Kobeřice	Bolatice
Počet úředníků	2	2	2
Počet zaměstnanců (THP)	5	1	2

Zdroj: Webové stránky obcí Chuchelná, Hněvošice a Chlebičov dostupné z <http://www.chuchelna.com/>; <http://www.hnevosice.cz/titulni-strana/>; <http://www.chlebicov.cz/>; vlastní zpracování

Ve všech třech obcích mají stejný počet úředníků zařazených do obecního úřadu. Zpravidla je to administrativní pracovník, který má zkoušky odbornosti na úseku evidence obyvatel a vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů, v případě Chuchelné se jedná ještě o agendu matrik. A pak je to ekonomický pracovník – tedy technicko-hospodářský pracovník, který má odbornou zkoušku pro finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkumu, ale není výjimkou, že i tito mají zkoušky odbornosti na úseku přenesené působnosti, nejčastěji je to vidimace a legalizace, a pak pracují s informačním systémem

Czech Pointu, pomocí kterého pořizují výstupy jak pro svou činnost, tak pro potřeby občanů. Malé úřady nejsou rozděleny do odborů a oddělení, ale veškerou správní agendu zpracovávají, v případě vybraných obcí v této práci, pouze dva zaměstnanci a starostové. Takový způsob uspořádání klade vysoké nároky právě na zaměstnance, protože starostové jsou do svých funkcí voleni v intervalech čtyř let, může proto nastat situace, že každé 4 roky má obec nového starostu, který pak nutně potřebuje odbornou podporu zaměstnanců obce. Pokud se jedná o fluktuaci zaměstnanců z řad úředníků, pak ta je ve vybraných obcích téměř nulová. Ve sledovaném období 2010-2014 došlo ke změně jen v důsledku zástupu za mateřskou dovolenou, nebo z důvodu odchodu zaměstnance do starobního důchodu. V obci Chuchelná ve sledovaném období nedošlo ke změně, v Hněvošicích došlo k odchodu pracovnice z důvodu nároku na starobní důchod a v Chlebičově to bylo ze stejného důvodu.

Pokud se jedná o pracovníky, kteří se starají o údržbu majetku a okolí obce, pak největší počet zaměstnanců na pracovní smlouvu (kmenových zaměstnanců) má obec Chlebičov, která zaměstnává pět pracovníků, z toho čtyři na dobu neurčitou a jednoho na dobu určitou. Hněvošice zaměstnávají jednoho zaměstnance na dobu neurčitou a Chuchelná má dva zaměstnance, z toho je jeden kmenový zaměstnanec na dobu neurčitou. Rozdílnost v počtu zaměstnanců lze odůvodnit také tím, že Chlebičov nemá uzavřenu smlouvu s Úřadem práce v Opavě a nenabírá tak na práci nezaměstnané chlebičovské občany. Naopak Hněvošice i Chuchelná tuto možnost využívají a obě obce shodně zaměstnávají v průměru pět občanů své obce evidovaných u ÚP za rok, na jejichž mzdu je jim přispíváno dotacemi. Co se týká fluktuace zaměstnanců v této oblasti, pak větší bývá právě u pracovníků vedených u ÚP, což vyplývá i z faktu, že tito lidé berou toto zaměstnání jako dočasnou variantu a snaží se co nejdříve najít zaměstnání odpovídající více jejich požadavkům a potřebám. U stálých zaměstnanců ve sledovaném období 2010 – 2014 nedošlo k žádné změně.

V případě komisí a výborů jsou také patrné rozdíly. Obec Hněvošice má nejvíce zřízených výborů, celkem čtyři a pouze jednu komisi, v obci Chlebičov jsou zřízeny dva výbory a tři komise. V obci Chuchelná mají dva výbory a jednu komisi. Jaké jsou výbory a komise, včetně počtu členů (rozdělených na zastupitele a aktivisty z řad občanů), udává přehledně Tab. 4.2. Všechny výbory a komise byly zřízeny v obcích jako iniciační či poradní orgány. Pokud se jedná o zvláštní orgány pro výkon přenesené působnosti, pak mají všechny tři obce zřízenou pouze přestupkovou komisi, kde předsedou tohoto orgánu je osoba se zvláštní odbornou způsobilostí. Za sledované období nebyly u zřízených výborů a komisí žádné změny, a to ani v případě jejich členů.

Tab. 4.2 Přehled zřízených výborů a komisí vybraných obcí

	Chlebičov		Hněvošice		Chuchelná	
	Členové		Členové		Členové	
	ZO	Občané	ZO	Občané	ZO	Občané
Finanční výbor	3	2	1	2	3	0
Kontrolní výbor	3	2	1	2	3	0
Výbor SKaŠ	0	0	1	2	0	0
Výbor ŽP a ekologie	0	0	1	2	0	0
Komise přestupková	3	2	1	2	0	4
Komise stavební	2	3	2	1	0	0
Komise kulturní a sociální	3	2	0	0	4	6
Komise ŽP	2	3	0	0	0	0

Zdroj: Webové stránky obcí Chuchelná, Hněvošice a Chlebičov dostupné z <http://www.chuchelna.com/>; <http://www.hnevosice.cz/titulni-strana/>; <http://www.chlebicov.cz/>; vlastní zpracování

4.2 Rozbor hospodaření vybraných obcí u zvolených ukazatelů za období 2010 – 2014

Pro zhodnocení vybraných obcí za zvolené období 2010 – 2014 byly vybrány ukazatele podle členění přílohy vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě ze

- ✓ skupiny 6 Všeobecná veřejná správa a služby
- ✓ oddílu 61 Státní moc, státní správa, územní samospráva
- ✓ pododdílu 611 Zastupitelské orgány a volby a 617 Regionální a místní správa
- ✓ paragraf 6112 Zastupitelstva obcí a 6171 Činnost místní správy

Dle této přílohy vyhlášky v oddíle C. Odvětví třídění rozpočtové skladby je uvedeno

- ✓ paragraf 6112 Zastupitelstva obcí – činnost zastupitelských orgánů na úrovni města a obcí, je-li oddělitelná od ostatních výdajů místní správy, včetně odměn zastupitelům,
- ✓ paragraf 6171 Činnost místní správy – vlastní správní činnost obcí. Zahrnuje i společné činnosti pro místní správu a zastupitelský sbor, nelze-li je oddělit. Výdaje hrazené ze sociálního fondu obcí ve prospěch zaměstnanců obecního úřadu.

Z hlediska rozboru hospodaření podle druhového třídění jsou příjmy a výdaje tříděny podle druhů. V případě výdajů jsou výdaji tehdy, stojí-li proti nim nějaká protihodnota. V opačném případě se jedná o transfery. Dále ještě záleží na tom, zda jsou výdaje výdaji na pořízení

hodnot (služeb, prací, věcí, výkonu a práv), či na úhradu náhrad, např. odškodnění vzniklé újmy související s činností organizace.

Pro rozbor hospodaření vybraných obcí budou jednotlivé výdaje rozděleny podle vyhlášky o rozpočtových pravidlech na

- ✓ běžné výdaje třída 5,
- ✓ kapitálové výdaje třída 6.

Druhá škála výdajových položek je v případě rozpočtů široká, proto nebude rozbor hospodaření prováděn na nejnižší úrovni druhového členění, tedy na položky, ale bude provedeno na úrovni o stupeň vyšší, kdy se jedná o podseskupení položek. Čerpané podseskupení položek porovnávaných obcí uvádí Tab. 4.4.

V Tab. 4.3 je uveden podíl paragrafů 6112 a 6171 na celkových ročních výdajích (běžných i kapitálových) u vybraných obcí. Je patrné, že nejvíce čerpá na zastupitelstvo a samosprávu obec Hněvošice, kdy průměrný podíl na tyto paragrafy tvoří 21% z celkových výdajů ve sledovaném období. Obec Chuchelná čerpá podíl na zastupitelstvo a správu v průměrné výši 17%. Nejméně z vybraných obcí vydává na vybrané paragrafy obec Chlebičov, kdy jejich průměrný podíl tvoří 13% z celkových výdajů ve sledovaných letech.

Tab. 4.3 Podíly §§ 6112 a 6171 na celkových objemech výdajů vybraných obcí za období 2010 – 2014 v tis. Kč

	2010		2011		2012		2013		2014	
	Σ rok	Podíl §§	Σ rok	Podíl §§	Σ rok	Podíl §§	Σ rok	Podíl §§	Σ rok	Podíl §§
Chlebičov	27 919	12%	46 640	7%	22 383	16%	51 870	11%	17 496	17%
Hněvošice	9 553	25%	9 367	26%	11 351	22%	24 966	10%	11 592	21%
Chuchelná	18 723	14%	13 336	19%	16 584	16%	15 749	16%	14 355	20%

Zdroj: Monitor – státní pokladna, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>, vlastní zpracování

Je patrné, že na rozdíl se, v případě podílů parciálních položek, podílí celkový objem výdajů rozpočtu dané obce. Proto v případě obce Hněvošice, která má nejmenší výdajovou část rozpočtu, je procentní zatížení vyšší. Je to dáno tím, že rozloha obce i počtu obyvatel je srovnatelná s dalšími posuzovanými obcemi, proto výdaje na správu a organizaci dosahují obdobných hodnot, jako je tomu u Chlebičova i Chuchelné.

Tab. 4.4 Přehled čerpaných podseskupení položek sledovaných rozpočtů

Číselné označení	Slovní popis
501	Platy – odměny za skutečně odvedenou práci
502	Ostatní platy za provedenou práci – odměny za skutečně odvedenou práci
503	Povinné pojistné placené zaměstnavatelem – SP, ZP, povinné úrazové
504	Odměny za užití duševního vlastnictví
513	Nákupy materiálu
515	Nákupy vody, paliv a energie
516	Nákup služeb – zajišťovaných zhotoviteli
517	Ostatní nákupy – opravy a udržování, cestovné, pohoštění, apod.
519	Výdaje související s neinvestičními náklady - např. věcné dary, sankce, atd.
522	Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím
532	Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně
536	Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům
542	Náhrady placené obyvatelstvu – náhrady mezd, nemocenská, atd.
549	Ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu – např. dary
612	Pořízení dlouhodobého hmotného majetku

Zdroj: Vyhláška 323/2002 Sb., o rozpočtových pravidlech, vlastní zpracování

4.2.1 Výdaje obce Chlebičov

Obec Chlebičov patří k obcím, které nemají problém s naplňováním příjmové části rozpočtu, protože je mimo daňových příjmů na základě rozpočtového určení daní také příjemcem poplatků za uložení odpadů, které tvoří zpravidla 60% všech příjmů obce. Z tohoto důvodu má obec každoročně rozpočet přebytkový. To umožňuje obci dělat velké investiční akce, kdy dochází k pořízení zcela nového majetku nebo k jeho technickému zhodnocení. Tyto akce jsou však také realizovány prostřednictvím dotací. Ve sledovaném období vyvíjela obec Chlebičov rozsáhlé investiční činnosti, kdy bylo proinvestováno na pořízení kapitálového majetku 81,5 mil. Kč.

Ve vazbě na sledované ukazatele, tvoří největší část výdajové stránky rozpočtu platy a odměny, odvody na pojistné a nákup služeb. Přehled čerpaných výdajů udává Tab. 4.4. Platy představují 45% běžných výdajů (dále BV) a pojistné 16%, nákup služeb významně čerpá výdaje pouze u činnosti místní správy, kdy jejich výše dosahuje 18% z celkových BV. Tyto jmenovité výdaje pak celkově čerpají z rozpočtu 79% v položce 6121. Odměny funkcionářům a odvedené pojistné pak dohromady tvoří 97% z celkového rozpočtu na parciální položce 6112, kdy podíl na odměny tvořil 78%.

Tab. 4.4 Přehled skutečných výdajů §§ 6112 a 6171 obce Chlebičov za období 2010 – 2014
v tis. Kč

Rok	2010		2011		2012		2013		2014	
	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171
501	0	965	0	989	0	1 045	0	906	0	947
502	895	0	795	0	875	0	875	0	775	25
503	211	316	208	336	207	366	209	311	180	330
504	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
513	0	110	0	136	0	98	0	134	0	132
515	0	132	0	149	0	78	0	186	0	157
516	21	458	16	451	16	459	16	307	8	263
517	0	104	1	23	7	70	9	102	0	26
519	0	19	0	2	0	19	0	8	0	20
522	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
532	0	0	0	0	0	8	0	36	0	35
536	0	4	0	6	0	10	0	4	0	8
542	0	0	0	0	0	0	0	3	7	0
549	0	53	80	69	0	84	0	140	0	129
612	0	0	0	0	0	206	0	2 467	0	0
Σ BV	1 127	2 161	1 100	2 161	1 105	2 237	1 109	2 137	970	2 082
Σ KV	0	0	0	0	0	206	0	2 467	0	0

Zdroj: Monitor – státní pokladna, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>, vlastní zpracování

4.2.2 Výdaje obce Hněvošice

Obec Hněvošice je z pohledu naplňování rozpočtu v horším postavení než obec Chlebičov i Chuchelná. Rozpočtové příjmy jsou naplňovány především z daní, jako je daň z přidané hodnoty a daň z příjmu fyzických a právnických osob. Její rozpočet za dané období byl celkem čtyřikrát ve schodkovém stavu. Aby obec mohla provádět investiční akce, byla nucena vzít si úvěr u bankovní společnosti a také pokrýt výdaje prostřednictvím prodeje nakoupených cenných papírů. Samozřejmě byly investiční akce provedeny také na základě dotačních titulů. Celkově za sledované období bylo proinvestováno 28,6 mil. Kč, kdy největší investici představovala rekonstrukce školského zařízení, která přesáhla 14 mil. Kč.

Přehled výdajů obce Hněvošice ve vybraných ukazatelích je znázorněn v Tab. 4.5. Také zde byly ve sledovaném období nejvíce čerpány výdaje na platy a odměny, odvody na pojistné a nákup služeb. Přesto je možné zhodnotit, že obec Hněvošice čerpá v tomto případě

z rozpočtu méně než obec Chlebičov na platy, které představují 36% běžných výdajů a pojistné 12%, nákup služeb byl naopak vyšší o 11%, tedy obec vydávala v průměru 29 %. Tyto výdaje pak celkově čerpají z rozpočtu 77% běžných výdajů v položce 6121, tedy o 2% body méně než v případě Chlebičova. V případě odměn funkcionářů a odvedeného pojistného, se jedná o 94% z celkového rozpočtu na parciální položce 6112, z čehož odměny tvořily 75%. V porovnání s Chlebičovem vydaly Hněvošice na odměny zastupitelům o 3% méně.

Tab. 4.5 Přehled skutečných výdajů §§ 6112 a 6171 obce Hněvošice za období 2010 – 2014 v tis. Kč

Rok	2010		2011		2012		2013		2014	
	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171
501	0	483	0	583	0	533	0	600	0	529
502	705	18	680	5	692	9	691	9	772	8
503	186	173	179	196	179	177	163	173	186	192
504	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
513	4	201	0	132	0	126	0	137	14	142
515	0	115	0	122	0	145	0	136	0	109
516	26	440	24	409	39	481	18	471	26	378
517	27	25	25	64	28	33	52	23	33	22
519	1	0	0	1	0	5	1	13	1	5
522	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
532	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
536	0	2	0	1	0	3	0	3	0	28
542	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0
549	0	20	0	24	0	5	0	30	0	10
612	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σ BV	949	1 481	908	1 538	938	1 517	925	1 595	1 032	1 423
Σ KV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Monitor – státní pokladna, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>, vlastní zpracování

4.2.3 Výdaje obce Chuchelná

Obec Chuchelná za sledované období vykázala třikrát rozpočet přebytkový a dvakrát schodkový, kdy financování tohoto schodku bylo řešeno úvěrem a rezervami z předešlých období. Schodkový rozpočet byl zapříčiněn zvýšenými investicemi, v prvním případě se jednalo o investici do budovy základní školy, řádově 8 mil. Kč, a ve druhém případě se

jednalo o investice do komunálních služeb a na ochranu kulturních památek ve výši cca 4 mil. Kč. Celkově obec proinvestovala na kapitálových výdajích 27,5 mil. Kč.

Jaké byly výdaje ve vybraných ukazatelích za sledované období obce Chuchelná, znázorňuje Tab. 4.6. Porovnáme-li výdaje na platy a odvody na pojistné v položce 6121, pak platy tvořily průměrně 39% a odvody 13%. Tyto výdaje jsou o 3% na platech a 1% na odvodech vyšší, než v případě obce Hněvošice. Objem vydaných prostředků na nákup služeb byl 25% z celkových BV parciální položky. Dohromady činil podíl vydaných výdajů na místní správu 77%. Jedná se o stejné procentní zastoupení, jako v případě obce Hněvošice. V případě finančních prostředků vynaložených na odměny funkcionářů a odvody pojistného činil jejich podíl 98% z BV položky 6112, kdy na odměny bylo vydáno 78%. V tomto případě jde o nejvyšší procentní podíl ze všech tří sledovaných obcí.

Tab. 4.6 Přehled skutečných výdajů §§ 6112 a 6171 obce Chuchelná za období 2010 – 2014
v tis. Kč

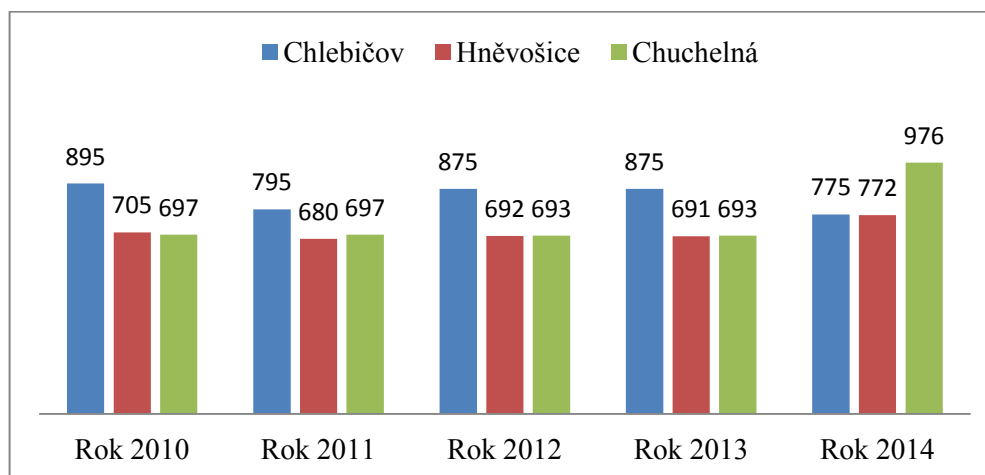
Rok	2010		2011		2012		2013		2014	
	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171	§ 6112	§ 6171
501	0	501	0	598	0	719	0	671	0	724
502	697	6	697	3	693	23	693	14	976	38
503	199	168	189	202	189	248	192	221	196	230
504	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
513	0	170	0	148	0	144	0	97	2	126
515	0	166	0	144	0	129	0	188	0	151
516	3	519	4	392	10	394	9	376	13	319
517	8	112	0	33	4	29	4	9	9	33
519	0	0	0	0	0	4	0	0	0	5
522	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
532	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
536	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
542	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
549	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0
612	0	0	0	132	0	0	0	0	0	103
Σ BV	907	1 655	890	1 520	896	1 691	898	1 576	1 196	1 629
Σ KV	0	0	0	132	0	0	0	0	0	103

Zdroj: Monitor – státní pokladna, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>,
vlastní zpracování

4.2.4 Porovnání růstu odměn funkcionářů a platů úředníků

Dalšími sledovanými údaji byl růst odměn zastupitelstev či platů u zaměstnanců zařazených do obecních úřadů. Oba tyto jevy zachycují Obr. 4.1 až 4.4. Porovnáním bylo zjištěno, že pokud dochází k navýšení objemu vyplacených odměn funkcionářům, pak je to ve volebních letech 2010 a 2014.

Obr. 4.1 Graf růstu odměn zastupitelstev vybraných obcí za období 2010-2014 v tis. Kč

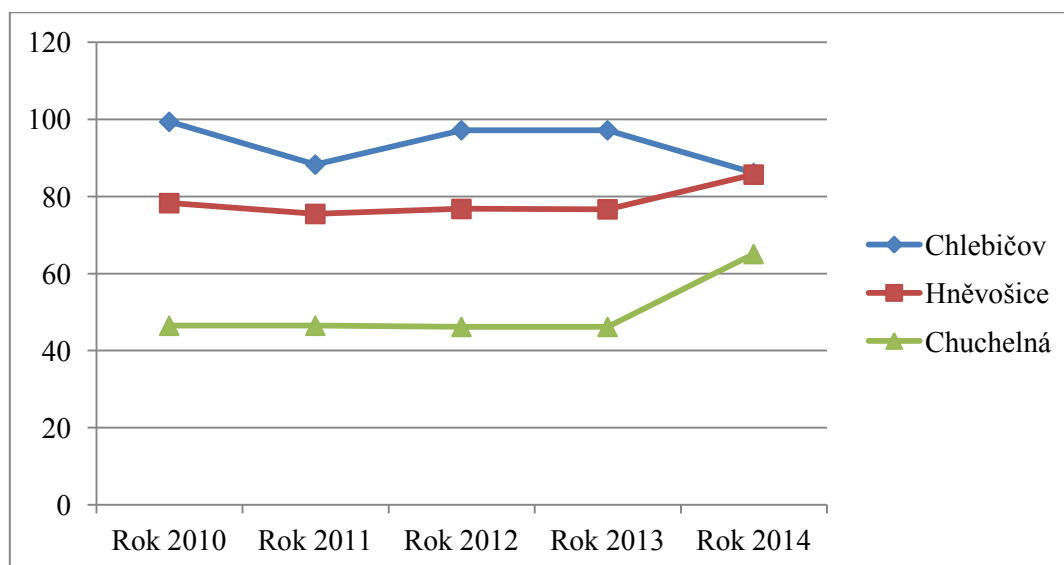
Zdroj: Monitor – státní pokladna, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>, vlastní zpracování

Z hlediska objemu výdajů na odměny plynoucí zastupitelstvům vybraných obcí v přepočtu na jednoho zastupitele, znázorňuje tento pohyb Obr. 4.2. Největší objem ročních výdajů na jednoho zastupitele má obec Chlebičov, která průměrně vyplatí 93 640 Kč/rok. Hněvošice vydají v průměru 78 600 Kč na jednoho zastupitele a rok. Nejméně pak vydává obec Chuchelná, která ve sledovaném období vyplatila na odměnách jednomu zastupiteli 50 100 Kč za rok, znamená to tedy, že při počtu 15 zastupitelů je měsíční vyplacená částka na odměnách průměrně 4 175 Kč na jednoho zastupitele, včetně odměny uvolněného starosty. Naopak nejvíce vyplácí obec Chlebičov, která vydá měsíčně v průměru 7 803 Kč, Hněvošice pak 6 550 Kč.

Porovnáme-li finanční prostředky vynaložené na místní správu, s ohledem na počet úředníků zařazených do obecního úřadu, pak opět nejvíce vydává obec Chlebičov, kdy na jednoho zaměstnance připadá průměrně 485 200 Kč a rok. Zkreslujícím může být i fakt, že ve sledovaném období byli zaměstnanci zařazení do obecního úřadu v Chlebičově v podstatě tři. Dva na plný úvazek a třetí na čtvrtinový úvazek. Ke změně došlo v roce 2013 z důvodu odchodu jednoho ze zaměstnanců do důchodu. Přestože by byl zohledněn i tento

fakt, stále je objem výdajů vysoký, v případě porovnání s Chuchelnou o 33% a při porovnání s Hněvošicemi je to o 44%.

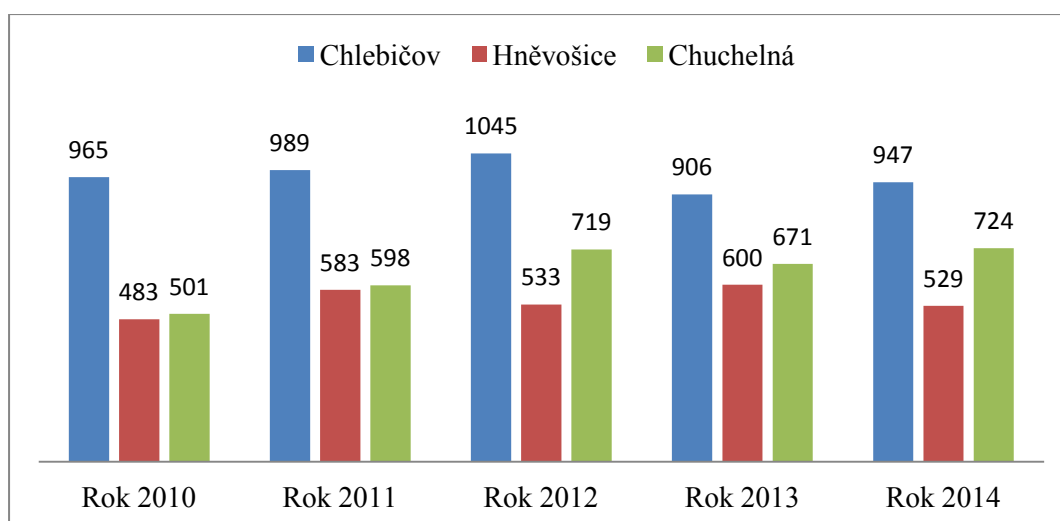
Obr. 4.2 Objem vyplacených odměn na jednoho zastupitele a rok v tis. Kč

Zdroj: Monitor – státní pokladna, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>, vlastní zpracování

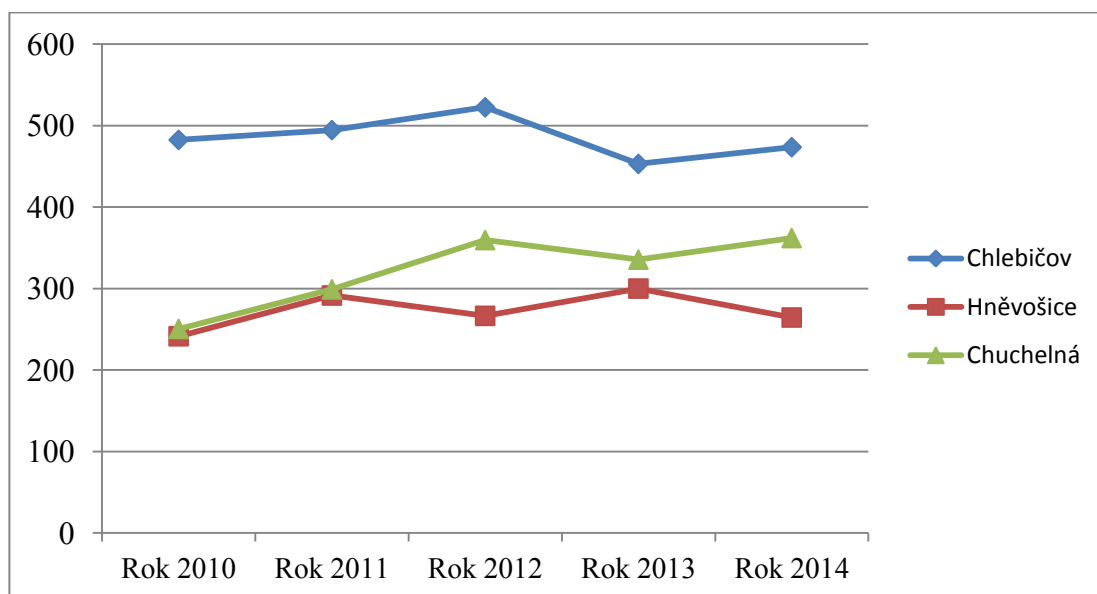
Vezmeme-li v úvahu skutečnost, že úředníci jsou odměňováni na základě tabulky Nařízení č. 564/2006 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, pak případné rozdíly vyplývají buď z rozdílného věkového složení úředníků, kdy služebně starší úředníci pobírají vyšší mzdu, nebo ve vyšším osobním ohodnocení zaměstnanců. Dalším zkreslujícím faktorem může být i zahrnutí mezd technicko-hospodářských pracovníků.

Obr. 4.3 Výše výdajů na platy zaměstnanců obecních úřadů vybraných obcí za období 2010-2014 v tis. Kč

Zdroj: Monitor – státní pokladna, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>, vlastní zpracování

Obr. 4.4 Objem mzdových výdajů na jednoho úředníka zařazeného do OÚ a rok v tis. Kč

Zdroj: Monitor – státní pokladna, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>, vlastní zpracování

5 ZÁVĚR

Péče o rozvoj území obce a potřeby občanů obce je základním úkolem každé obecní samosprávy, která si k tomuto účelu vytváří legitimní strukturu orgánů ve smyslu zákona o obcích. Klíčovým prostředkem pro plnění úkolů obecní samosprávy je pak její rozpočet a majetek. Nicméně, funkčnost a kvalita obecní správy je dána dalšími faktory a prostředky, které ve velké míře závisí také na tom, jak dokáže politický a správní aparát obce spolupracovat a komunikovat s vlastními občany, jinými obcemi a zainteresovanými subjekty. Zapojení a zainteresování občané se tak stávají hlavním ukazatelem funkčnosti vedení obce.

Cílem bakalářské práce bylo porovnání a zhodnocení správy a hospodaření vybraných obcí na základě zvolených ukazatelů v období od roku 2010 do roku 2014.

Ve druhé kapitole byla pozornost věnována především postavení a působnostem vybraných obcí. Bylo zjištěno, že vybrané obce se řídí při správě zákonem o obcích, všechny tři obce jsou z jednoho regionu (Moravskoslezského kraje), vyplývají však rozdíly při spádovosti vybraných obcí v rámci správních obvodů přenesené působnosti. Zatímco Chlebičov a Hněvošice jsou správními obvody pro výkon přenesené působnosti na základní úrovni, Chuchelná je správním obvodem vyšší úrovně, kdy je také matričním úřadem. Další rozdíly byly zjištěny také v případě spádovosti do územní působnosti různých ORP. Chlebičov a Hněvošice spadají pod obec Opava a Chuchelná spadá pod obec Kravaře. Srovnatelné jsou také vybrané obce z pohledu počtu obyvatel a velikosti územního obvodu, protože spadají do jedné kategorie, určené zákonem o obcích, pro stanovení počtu členů zastupitelů obce, tedy obce nad 500 do 3 000 obyvatel.

Ve třetí kapitole byla bakalářská práce zaměřena na problematiku hospodaření a charakteristik vybraných obcí, a to jak v případě zákona o obcích, tak také zákona o rozpočtovém hospodaření ÚSC a přezkoumání hospodaření. Z oblasti charakteristik vybraných obcí, vzhledem ke statistickým údajům o obyvatelstvu, vyplynulo na základě indexu stárí, že všechny tři obce stárnou demograficky pomaleji než populace ČR, ovšem nejrychlejší tempo stárnutí z porovnávaných obcí mělo obyvatelstvo obce Hněvošice. Opačný výsledek byl patrný v případě indexu ekonomického zatížení, tady všechny tři obce vykazovaly rychlejší tempo demografického stárnutí než populace ČR, nejpomaleji stárnoucí populací mezi obcemi z hlediska ekonomického zatížení byli obyvatelé obce Hněvošice. Možné řešení této situace, které navrhuje autorka, spočívá ve zvýšení úsilí zastupitelů umožnit lepší podmínky pro mladé lidi z hlediska podpory bydlení, např. výstavbou startovacích bytů,

zajištění dostupnosti umístění dětí v mateřských školách, podpora nejrůznějších typů mimoškolního vzdělávání dětí, tzv. zájmových kroužků na území obce. Dále pak podpora podnikání a snaha přilákat větší firmy, které by vytvořily nová pracovní místa pro občany.

Těžiště čtvrté kapitoly této bakalářské práce spočívá ve vyhodnocení hospodaření, které se zaměřuje na výdaje spojené s místní správou a zastupitelstvem, tedy paragrafů 6171 a 6112.

Ze zjištěného vyplývá, že

- ✓ největší objem na výdaje v oblasti místní správy ve vazbě na celkové výdaje pro daný paragraf, vydává obec Chlebičov, a to 79%, v případě výdajů na zastupitele je to obec Chuchelná, ale v případě Chuchelné zkresluje objem výdajů fakt, že jako jediná ze sledovaných obcí má nejvyšší možný počet zastupitelů pro svou velikostní kategorii,
- ✓ nejvyšší počet členů zastupitelstva má obec Chuchelná s 15 zastupiteli, která také jako jediná z vybraných obcí má také zřízen orgán rady obce, zároveň však také obec Chuchelná vydala ve sledovaném období nejméně finančních prostředků na jednoho zastupitele. Měsíční odměna na jednoho zastupitele činila průměrně 4 175 Kč. U obce Hněvošice 6 550 Kč a v případě obce Chlebičov činila průměrná měsíční odměna 7 803 Kč,
- ✓ největší alokaci finančních prostředků na chod místní správy prostřednictvím svých úředníků vykazuje obec Chlebičov, která vyplatila na mzdách pro jednoho úředníka zařazeného do obecního úřadu v průměru 485 200 Kč ročně. Zkreslujícím faktem může být také možnost, že se nejedná pouze o mzdy úředníků, ale jsou v nich zahrnuty také platy pro technicko-hospodářské pracovníky,
- ✓ schodkový rozpočet vykazovala nejčastěji obec Hněvošice, protože její příjmovou část tvoří převážně jen daňové příjmy a také příjmy z poskytování služeb a výrobků jsou nižší než u zbylých dvou obcí, naopak obec Chlebičov má díky poplatkům za skládku na svém území každoročně přebytkový rozpočet.

Závěr této práce je ten, že vysoké příjmy z poplatků za umístění skládky na území obce Chlebičov umožňují této obci nejen realizaci větších investičních akcí bez rizika zadlužení, ale také vyšší alokaci finančních prostředků na místní správu a zastupitelstvo obce. Z dlouhodobého hlediska však může být v budoucnu problém existence skládky v podobě negativních externalit. Jedná se ekologické zatížení, a to také sousedících katastrů dalších obcí. Tyto obce se mohou cítit být poškozovány na svých právech a požadovat pak finanční

náhradu za způsobenou újmu. Návrh řešení autorky spočívá v kolektivním jednání všech zainteresovaných zastupitelstev obcí, jehož výsledkem by byl návrh možného plánu finančních kompenzací, a to ze strany obce Chlebičova, při realizaci ekologických revitalizací poškozených území.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

1. HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní věda – Teorie veřejné správy*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 244 s. ISBN 978-8-7478-561-0.
2. HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.
3. JIRÁSEK, Jiří a kolektiv. *Ústavní základy organizace státu*. Praha: Leges, 2013. 368 s. ISBN 978-80-87576-57-1.
4. KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.
5. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance. Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
6. PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 276 s. ISBN 978-80-210-5590-2.

Internetové zdroje

7. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. VDB ČSÚ: *Bilance počtu obyvatel a věkové složení v obcích Moravskoslezského kraje v roce 2014* [online]. ČSÚ [30.12.2015]. Dostupné z: vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index
8. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. VDB ČSÚ: *Katastrální výměry* [online]. ČSÚ [25.11.2015]. Dostupné z: vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index
9. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. VDB ČSÚ: *Počty územních jednotek – územní srovnání* [online]. ČSÚ [30.12.2015]. Dostupné z: vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index
10. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. VDB ČSÚ: *Velikostní skupiny obcí – počet obcí* [online]. ČSÚ [25.11.2015]. Dostupné z: vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index
11. DEMOGRAFIE. O demografii : Struktura obyvatelstva – Stárnutí – Vývoj [online]. Demografie [29.4.2016]. Dostupné z: http://demografie.info/?cz_demstarnutivyvoj=
12. MINISTERSTVO FINANCÍ. Monitor – státní pokladna [online]. MONITOR [15.4.2016]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/kraje/detail/CZ080>
13. MINISTERSTVO VNITRA. OSF MV ČR: Tiskové centrum - *Barometr čerpání obcí s rozšířenou působností v ČR* [online]. OSF [15.3.2016]. Dostupné z: <http://www.osf-mvcr.cz/barometr-cerpani>

14. MINISTERSTVO VNITRA. MV ČR: *Neznámý svět vojenských újezdů* [online]. MV [15.3.2016]. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/neznamy-svet-vojenskych-ujezdu-974223.aspx>
15. MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. MSK: *Přehled základních údajů o obcích* [online]. MSK [22.9.2015]. Dostupné z: http://www.msk.cz/verejna_sprava/obce2.html
16. OFICIÁLNÍ WEBOVÉ STRÁNKY OBCE HNĚVOŠICE [online] [15.4.2016]. Dostupné z: <http://www.hnevosice.cz/>
17. OFICIÁLNÍ WEBOVÉ STRÁNKY OBCE CHLEBIČOV [online] [15.4.2016]. Dostupné z: <http://www.chlebicov.cz/>
18. OFICIÁLNÍ WEBOVÉ STRÁNKY OBCE CHUCHELNÁ [online] [15.4.2016]. Dostupné z: <http://www.chuchelna.com/>
19. SPRÁVA ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ. SZRČR: *Dopady základních registrů na územní samosprávu – Příloha č. 4 ze dne 11.4.2012* [online]. SZRČR [22.2.2016]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/analyza-dopadu-zakladnich-registru-na-organy-uzemnich-1?highlightWords=Dopady+spu%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD+z%C3%A1kladn%C3%ADch+registr%C5%AF+subjekty+%C3%BAzemn%C3%AD+samospr%C3%A1vy>
20. Vyhláška č. 323/2002 ze dne 2.7.2002 o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, s. 6909-6910. Dostupný také z <http://www.codexonline.cz/>. ISSN 1211-1244.
21. Zákon č. 1/1993 ze dne 16.12.1993 Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 15. Dostupný také z <http://www.codexonline.cz/>. ISSN 1211-1244.
22. Zákon č. 128/2000 ze dne 12.4.2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1758. Dostupný také z <http://www.codexonline.cz/>. ISSN 1211-1244.
23. Zákon č. 420/2004 ze dne 10.6.2004 o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 138, s. 8078-8079. Dostupný také z <http://www.codexonline.cz/>. ISSN 1211-1244.
24. Zákon č. 455/1991 ze dne 2.10.1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) ve znění zákona č. 356/1999 ze dne 9.12.1999. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 111, s.7636. Dostupný také z <http://www.codexonline.cz/>. ISSN 1211-1244.

Seznam zkratek

BV – běžné výdaje

ČR – Česká republika

EZ – ekonomické zatížení

KV – kapitálové výdaje

ORP – obec s rozšířenou působností

OÚ – obecní úřad

OZV – obecně závazná vyhláška

RD – rodinný dům

RO – rada obce

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

SKaŠ – sociálně-kulturní a školská

THP – technicko-hospodářský pracovník

TJ – tělovýchovná jednota

ÚP – úřad práce

ÚSC – územní samosprávné celky

VS – veřejná správa

ZO – zastupitelstvo obce

ZOZ – zvláštní odborná způsobilost

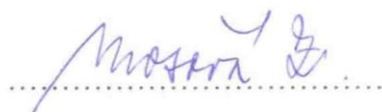
ŽP – životní prostředí

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 6.5.2016

Zuzana Mošová

Seznam příloh

Příloha č. 1 Schválený rozpočet obce Chlebičov na období 2010-2014

Příloha č. 2 Schválený rozpočet obce Hněvošice na období 2010-2014

Příloha č. 3 Schválený rozpočet obce Chuchelná na období 2010-2014

Přílohy

Příloha č. 1 Schválený rozpočet obce Chlebičov na období 2010-2014

Schválený rozpočet - příjmy v tis. Kč			2010	2011	2012	2013	2014
Položky	1111	Daň z příjmu FO	1500,00	1500,00	1500,00	1550,00	2000,00
	1112	Daň z příjmu OSVČ	150,00	90,00	35,00	35,00	150,00
	1113	DzPFO kap. výnosy	130,00	130,00	150,00	200,00	200,00
	1121	Daň z příjmu PO	1500,00	1600,00	1400,00	1700,00	2100,00
	1122	DzPPO za obce	165,00	215,00	1200,00	1800,00	1100,00
	1211	DPH	3200,00	3300,00	3600,00	3200,00	4300,00
	1333	Popl. uklád.odpadů	10000,00	10000,00	15000,00	16358,33	15000,00
	1337	Popl. kom. odpad	225,00	230,00	230,00	230,00	230,00
	1341	Poplatek ze psů	15,00	15,00	16,00	16,00	16,00
	1343	Popl. užívání VP	5,00	5,00	13,00	4,50	3,30
	1347	Popl. za VHP	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1351	Část výtěžku VHP	0,00	0,00	0,00	24,00	45,00
	1361	Správní poplatky	30,00	10,00	19,00	15,00	10,00
	1511	Daň z nemovitosti	300,00	400,00	370,00	450,00	440,00
	2420	Splátka půjčky	72,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2460	Splátky od obyvatel	0,00	540,00	500,00	550,00	500,00
	4111	Transfery z VPS	0,00	0,00	0,00	27,02	50,00
	4112	Transfery na SS	380,79	336,15	348,83	197,00	197,50
	4116	Transfery ze SR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4121	Transfery od obcí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4122	Transfery z krajů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4213	Transfery ze SF	0,00	0,00	0,00	0,00	550,00
	4216	Transfery z EU	0,00	0,00	0,00	0,00	10450,00
	4222	Transfery z krajů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
§ §	3314	Knihovnická činn.	1,00	0,50	0,80	1,80	1,00
	3341	Rozhlas a TV	1,50	1,00	2,00	1,40	1,30
	3392	Záj.m. činn. v kult.	50,00	70,00	60,00	30,00	32,00
	3399	Zálež. kult. a církví	0,00	12,00	13,00	19,00	12,00
	3412	Sport. zařízení	120,00	150,00	155,00	150,00	165,00
	3419	Tělových. činnost	5,00	8,00	0,00	0,00	0,00
	3612	Bytové hospodářst.	50,00	55,00	50,00	50,00	210,00
	3631	Veřejné osvětlení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3636	Územní rozvoj	0,00	12000,00	50,00	50,00	90,00
	3632	Pohřebnictví	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3639	Komun. služby a ÚR	690,00	500,00	500,00	500,00	410,00
	3722	Sběr a svoz KO	235,00	250,00	200,00	250,00	200,00
	6171	Činnost mís. Správy	50,00	50,00	10,00	120,00	12,00
	6310	Obecné příjmy	130,00	68,00	400,00	150,00	115,00
CELKEM			19025,29	31535,65	25822,63	27679,05	38590,10

Schválený rozpočet - výdaje v tis. Kč			2010	2011	2012	2013	2014
§§	1019	Zeměd. činnost	400,00	70,00	0,00	0,00	0,00
	1039	Lesní hospodářství	25,00	20,00	0,00	0,00	0,00
	2212	Silnice	350,00	8649,00	700,00	840,00	600,00
	2219	Zálež. poz. komun.	400,00	400,00	400,00	750,00	500,00
	2221	Provoz veř.sil.dopr.	225,00	195,00	203,00	214,00	215,00
	2229	Ost. činn.v dopravě	5,00	20,00	30,00	30,00	30,00
	2321	Odvod a čišť. OV	500,00	4712,00	150,00	17000,00	300,00
	2341	Vodní díla	100,00	250,00	200,00	215,00	215,00
	2412	Zálež.telekomunik.	11,00	5,00	5,00	5,00	5,00
	3113	Základní školy	2100,00	3100,00	3000,00	2500,00	1800,00
	3314	Knihovnická činn.	5,00	10,00	25,00	25,00	35,00
	3326	Kaple	730,00	50,00	70,00	70,00	50,00
	3341	Rozhlas a TV	5,00	10,00	30,00	30,00	20,00
	3349	Zpravodaj	60,00	50,00	40,00	40,00	32,00
	3392	Záj.m. činn. v kult.	200,00	200,00	280,00	250,00	253,00
	3399	Zálež. kul. a církví	225,00	300,00	200,00	200,00	135,00
	3412	Sport. zařízení	600,00	850,00	850,00	850,00	850,00
	3419	Tělovýchov. činn.	150,00	150,00	150,00	150,00	30,00
	3421	Volný čas dětí	60,00	150,00	400,00	250,00	180,00
	3429	Ostat. zájm.činnost	50,00	40,00	130,00	500,00	230,00
	3612	Bytové hospodářst.	230,00	530,00	500,00	5400,00	750,00
	3631	Veřejné osvětlení	250,00	2044,00	250,00	320,00	320,00
	3632	Pohřebnictví	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00
	3633	Inženýrské sítě	100,00	5841,00	500,00	300,00	150,00
	3636	Územní rozvoj	200,00	360,00	300,00	300,00	45,00
	3639	Kom. služby a ÚR	750,00	500,00	500,00	2650,00	500,00
	3722	Sběr a svoz KO	5000,00	5000,00	1000,00	1000,00	1000,00
	3745	Veřejná zeleň	750,00	1000,00	1000,00	800,00	700,00
	5512	Požární ochrana	500,00	400,00	320,00	300,00	300,00
	6112	Zastupitel. orgány	1100,00	1100,00	1100,00	1100,00	1100,00
	6115	Volby - zastupitel.	0,00	0,00	0,00	0,00	15,00
	6117	Volby EU	0,00	0,00	0,00	0,00	15,00
	6118	Volby - prezident	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00
	6171	Činn. míst. správy	2000,00	2100,00	2200,00	4700,79	4700,00
	6310	Finanční operace	150,00	235,00	1160,00	1820,00	25,00
	6402	Finanč. Vypořádání	0,00	0,00	0,00	0,00	9,17
	6409	Ostat.činn.-rezerva	5321,71	70,00	70,00	70,00	170,83
CELKEM			22582,71	38441,00	15793,00	42734,79	15310,00

Financování			2010	2011	2012	2013	2014
Položka	8115	Zůstatek min. rok	3557,42	8607,90	7630,65	15714,07	5919,00
	8115	Rezerva	0,00	1702,55	17660,28	658,33	29199,10

Zdroj: Obec Chlebičov - Výkazy hospodaření Fin 2-12; vlastní zpracování

Příloha č.2 Schválený rozpočet obce Hněvošice na období 2010-2014

Schválený rozpočet - příjmy v tis. Kč			2010	2011	2012	2013	2014
Položky	1111	Daň z příjmu FO	1300,00	1400,00	1380,00	1880,00	2141,00
	1112	Daň z příjmu OSVČ	100,00	400,00	150,00	204,00	211,00
	1113	DzPFO kap. výnosy	125,00	125,00	100,00	80,00	95,00
	1121	Daň z příjmu PO	1200,00	1500,00	1460,00	1880,00	1957,00
	1211	DPH	3000,00	3300,00	3415,00	3946,00	4343,00
	1337	Popl. kom. odpad	342,00	336,00	0,00	0,00	0,00
	1340	Popl. kom. odpad	0,00	0,00	348,00	415,00	405,00
	1341	Poplatek ze psů	17,00	17,00	18,00	18,00	18,00
	1343	Popl. užívání VP	2,00	3,00	8,00	6,00	5,46
	1351	Část výtěžku VHP	0,00	0,00	0,00	20,00	40,00
	1361	Správní poplatky	10,00	20,00	17,00	14,91	12,00
	1511	Daň z nemovitosti	486,96	496,70	590,00	550,00	500,00
	4111	Transfery z VPS	0,00	0,00	0,00	27,02	0,00
	4112	Transfery na SS	357,10	299,44	315,53	182,70	185,00
	4222	Transfery z krajů	0,00	1000,00	0,00	0,00	0,00
§§	3314	Knihovnická činn.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	3511	Ambulantní péče	1,00	4,00	1,00	1,00	1,00
	3613	Nebyt. hospodářst.	50,00	50,00	25,00	142,40	115,00
	3632	Pohřebnictví	5,00	5,00	10,00	10,00	10,00
	3633	Inženýrské sítě	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3639	Komun. služby a ÚR	35,00	36,00	36,00	735,00	400,00
	3722	Sběr a svoz KO	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
	3725	Sběr a svoz ost.odp.	65,00	50,00	70,00	75,00	95,00
	3745	Veřejná zeleň	0,00	0,00	0,00	0,00	480,60
	6171	Činnost mís. správy	35,00	30,00	59,26	30,00	40,00
	6310	Obecné příjmy	30,00	15,00	200,00	10,00	10,00
CELKEM			7182,06	9108,14	8223,79	10248,03	11085,06

Schválený rozpočet - výdaje v tis. Kč			2010	2011	2012	2013	2014
§§	1031	Pěstební činnost	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
	1099	Lesní hospodářství	75,00	15,00	15,00	15,00	15,00
	2143	Cestovní ruch	150,00	200,00	150,00	50,00	150,00
	2212	Silnice	50,00	180,00	100,00	100,00	100,00
	2219	Zálež. poz. komun.	1100,00	500,00	340,00	350,00	500,00
	2221	Provoz veř.sil.dopr.	75,00	87,00	80,00	85,00	82,20
	2223	Bezpeč. siln. provozu	400,00	38,00	30,00	30,00	30,00
	2321	Odvod a čištění OV	50,00	1600,00	300,00	115,00	200,00
	2333	Úprava vod. toků	40,00	50,00	50,00	50,00	100,00
	3111	Předškolní zařízení	0,00	0,00	0,00	0,00	1650,00
	3113	Základní školy	1620,00	2410,00	1080,00	1360,00	1750,00
	3314	Knihovnická činn.	5,00	5,00	10,00	20,00	20,00
	3319	Ostat. záj. kultury	15,00	20,00	20,00	100,00	50,00
	3330	Registrované církve	100,00	50,00	50,00	50,00	50,00
	3341	Rozhlas a TV	10,00	7,00	7,00	15,00	15,00
	3349	Zpravodaj	5,00	5,00	3,00	3,00	3,00
	3399	Zálež. kul. a církví	130,00	100,00	80,00	80,00	90,00
	3419	Tělovýchov. činn.	100,00	50,00	50,00	50,00	100,00
	3421	Volný čas dětí	20,00	20,00	50,00	30,00	30,00
	3429	Ostat. záj. činnost	20,00	10,00	10,00	10,00	10,00
	3511	Ambulantní péče	50,00	54,00	60,00	60,00	60,00
	3613	Nebyt. hospodářst.	170,00	170,00	3250,00	3650,00	1200,00
	3631	Veřejné osvětlení	180,00	180,00	180,00	180,00	160,00
	3632	Pohřebnictví	200,00	100,00	50,00	20,00	20,00
	3721	Sběr nebez. odpadů	20,00	10,00	15,00	10,00	10,00
	3722	Sběr a svoz KO	485,00	450,00	550,00	550,00	550,00
	3723	Sběr ostat. odpadů	75,00	70,00	70,00	72,00	80,00
	3745	Veřejná zeleň	900,00	1000,00	1000,00	1200,00	1800,00
	5512	Požární ochrana	180,00	90,00	40,00	170,00	125,00
	6112	Zastupitel. orgány	1000,00	950,00	920,00	950,00	990,00
	6118	Volby - prezident	0,00	0,00	0,00	27,02	0,00
	6171	Činn. míst. správy	1500,00	1450,00	1500,00	1470,00	1600,00
	6310	Finanční operace	20,00	20,00	10,00	10,00	70,00
	6320	Pojištění	60,00	60,00	55,00	45,00	60,00
	6402	Fin.vypoř.min.let	0,00	0,00	6,00	10,72	8,53
	6409	Ostat.činn.-rezerva	885,00	539,00	205,00	139,26	540,27
CELKEM			9700,00	10500,00	10346,00	11087,00	12229,00

Financování			2010	2011	2012	2013	2014
Položka	8115	Zůstatek min. rok	2517,94	1391,86	1422,21	838,97	2273,94
	8124	Splátky úvěru	0,00	0,00	0,00	0,00	-1130,00
	8127	Prodej podíl. listů	0,00	0,00	700,00	0,00	0,00

Zdroj: Obec Hněvošice – Rozpočet obce na roky 2010 až 2014; vlastní zpracování

Příloha č. 3 Schválený rozpočet obce Chuchelná na období 2010-2014

Schválený rozpočet - příjmy v tis. Kč			2010	2011	2012	2013	2014
Položky	1111	Daň z příjmu FO	1500,00	1700,00	1800,00	2200,00	2700,00
	1112	Daň z příjmu OSVČ	180,00	130,00	40,00	50,00	85,00
	1113	DzPFO kap. výnosy	130,00	130,00	150,00	200,00	270,00
	1121	Daň z příjmu PO	1700,00	1800,00	1600,00	2000,00	2600,00
	1122	DzPPO za obce	30,00	10,00	130,00	50,00	125,00
	1211	DPH	3800,00	4000,00	4000,00	4000,00	5500,00
	1332	Popl. zneč. ovzduší	1,00	4,00	4,50	8,00	0,00
	1340	Popl. kom. odpad	520,00	543,00	571,00	568,10	565,00
	1341	Poplatek ze psů	20,00	21,00	27,00	26,60	26,00
	1343	Popl. užívání VP	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
	1347	Popl. za VHP	40,00	40,00	0,00	0,00	0,00
	1351	Část výtěžku VHP	0,00	0,00	6,96	35,00	50,00
	1355	Odvod z VHP	0,00	0,00	0,00	62,00	70,00
	1361	Správní poplatky	50,00	50,00	50,00	40,00	35,00
	1511	Daň z nemovitosti	800,00	900,00	1000,00	1000,00	900,00
	4111	Transfery z VPS	0,00	0,00	0,00	27,02	0,00
	4112	Transfery na SS	743,92	742,82	740,37	442,20	441,40
	4116	Transfery ze SR	0,00	0,00	400,00	0,00	0,00
	4121	Transfery od obcí	260,00	331,00	337,15	0,00	0,00
	4134	Převody z vl. fondů	25,00	26,00	32,00	32,00	40,00
	4213	Transfery ze SF	277,68	0,00	0,00	0,00	0,00
	4216	Transfery z EU	4720,60	0,00	0,00	0,00	0,00
	4222	Transfery z krajů	0,00	0,00	273,30	0,00	0,00
§§	1019	Pronájem pozemků	7,00	2,50	3,00	3,00	3,00
	2321	Odvod a čišt. OV	500,00	500,00	700,00	700,00	700,00
	3314	Knihovnická činn.	2,00	2,00	3,00	5,00	5,00
	3341	Rozhlas a TV	1,00	0,00	0,00	0,00	5,00
	3392	Záj. činn. v kult.	0,00	0,00	7,20	8,50	8,50
	3399	Zálež. kul. a církví	30,00	50,00	50,00	50,00	22,00
	3612	Byt. hospodářství	285,00	300,00	270,00	300,00	281,00
	3613	Nebyt. hospodářst.	200,00	200,00	200,00	200,00	224,00
	3631	Veřejné osvětlení	0,00	0,00	17,00	0,00	0,00
	3632	Pohřebnictví	1,00	2,00	5,00	7,00	15,00
	3639	Komun. služby a ÚR	1,00	154,18	1,00	5,00	13,00
	3722	Sběr a svoz KO	107,00	112,00	110,00	110,00	115,00
	3725	Sběr a svoz ost.odp.	110,00	146,00	146,00	90,00	180,00
	5311	Bezpečnost	2,50	0,00	0,00	0,00	0,00
	6171	Činnost mís. Správy	30,00	30,00	30,00	30,00	20,00
	6310	Obecné příjmy	60,00	30,00	33,00	25,00	15,00
CELKEM			16135,70	11958,50	12738,48	12275,42	15014,90

Schválený rozpočet - výdaje v tis. Kč			2010	2011	2012	2013	2014
§§	2212	Silnice	707,35	515,00	890,00	475,00	1710,00
	2219	Zálež. poz. komun.	549,85	1634,00	898,00	968,10	1153,40
	2221	Provoz veř.sil.dopr.	100,00	100,00	125,00	110,00	110,25
	2321	Odvod a čišť. OV	831,00	655,00	1134,00	993,00	3083,00
	2333	Úprava vod. toků	53,50	555,00	135,40	280,00	0,00
	3111	Předškolní zařízení	0,00	0,00	167,60	140,50	72,30
	3113	Základní školy	9998,28	1765,00	1840,00	1800,00	1550,00
	3314	Knihovnická činn.	46,00	61,00	55,00	40,00	292,00
	3319	Ostat. zál. kultury	30,00	15,00	20,00	25,00	25,00
	3322	Obnova kul.památ.	271,00	279,60	718,00	611,00	145,50
	3341	Rozhlas a TV	50,00	60,00	30,00	30,00	10,00
	3392	Záj. činn. v kult.	50,00	109,00	150,00	290,00	50,00
	3399	Zálež. kul. a církví	182,00	232,60	272,50	190,00	198,00
	3419	Tělovýchov. činn.	138,00	138,00	582,00	298,00	170,00
	3421	Volný čas dětí	566,00	900,00	0,00	0,00	0,00
	3429	Ostat. zájm.činnost	27,00	30,00	37,00	42,00	53,00
	3523	Odborné léč.ústavy	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00
	3612	Bytové hospodářst.	370,00	292,00	422,10	731,00	1290,00
	3613	Nebyt. hospodářst.	5,00	5,00	10,00	10,00	10,00
	3631	Veřejné osvětlení	430,00	351,00	456,40	500,00	500,00
	3632	Pohřebnictví	77,00	72,50	80,00	50,00	65,00
	3635	Územní plánování	0,00	680,00	414,00	120,96	0,00
	3639	Kom. služby a ÚR	438,50	250,00	2280,00	606,50	475,00
	3722	Sběr a svoz KO	910,00	910,00	900,00	900,00	1200,00
	3729	Ost. nakl. s odpady	50,00	30,00	30,00	30,00	40,00
	3741	Ochrana druhů	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00
	3745	Veřejná zeleň	789,00	1113,10	1036,00	980,00	920,00
	4359	Činnost soc.pracov.	7,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	5512	Požární ochrana	65,00	152,00	115,00	20,00	1340,00
	6112	Zastupitel. orgány	955,00	907,00	917,00	920,00	980,00
	6118	Volby	0,00	0,00	0,00	27,02	0,00
	6171	Činn. míst. správy	1700,00	1760,00	1620,00	1745,00	1882,00
	6310	Finanční operace	50,00	30,00	20,00	20,00	20,00
	6320	Pojištění	70,00	50,00	50,50	25,00	55,00
	6330	Převody vlast. fondy	25,00	26,00	32,00	28,00	40,00
	6399	Ost. finan.operace	100,00	50,00	61,00	80,00	100,00
	6402	Fin. vypoř.min.let	5,10	8,24	6,98	17,00	11,00
	6409	Ostat.činn.-rezerva	1251,22	2246,73	1355,04	886,16	2041,34
CELKEM			20897,80	15982,77	16860,52	13996,24	19591,79
Financování			2010	2011	2012	2013	2014
Položka	8115	Zůstatek min. rok	5262,10	4024,27	4122,04	1720,82	5076,89
	8124	Splátky úvěru	-500,00	0,00	0,00	0,00	-500,00

Zdroj: Obec Chuchelná – Povinné informace, dostupné z <http://www.chuchelna.com/obecni-urad/povinne-informace-1/>; vlastní zpracování